

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
EVGENI TANČEV
prednesené 6. mája 2021¹

Vec C-791/19

**Európska komisia
proti**

Poľskej republike

„Nesplnenie povinnosti členským štátom – Vnútroštátne opatrenia ustanovujúce disciplinárny režim sudcov – Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Právny štát – Nezávislosť súdnictva – Definícia disciplinárnych previnení – Preskúmanie nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom – Primeraná lehota – Právo na obhajobu – Články 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie – Článok 267 ZFEÚ – Prekážka práva vnútroštátnych súdov podať návrh na začatie prejudiciálneho konania“

I. Úvod

1. V prejednávanej veci podala Európska komisia proti Poľskej republike v zmysle článku 258 ZFEÚ návrh na začatie konania o nesplnení povinností vyplývajúcich z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ z dôvodu prijatia vnútroštátnych opatrení ustanovujúcich nový disciplinárny režim uplatniteľný na sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko, ďalej len „Najvyšší súd“) a na sudcov všeobecných súdov, pričom ide o opatrenia, ktoré boli prijaté právnou úpravou z roku 2017.²

2. Podstatou tvrdení Komisie konkrétne je, že Poľská republika porušila článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ zo štyroch dôvodov, ktorými sú: po prvé kvalifikácia obsahu súdnych rozhodnutí ako disciplinárnych previnení, po druhé nedostatok nezávislosti a nestrannosti Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego (Disciplinárny senát Najvyššieho súdu, Poľsko, ďalej len „disciplinárny senát“), po tretie právomoc predsedu tohto senátu určiť príslušný súd, čo bráni tomu, aby vo veci rozhodol súd zriadený zákonom, a napokon po štvrté nezabezpečenie jednak preskúmania disciplinárnych vecí v primeranom čase a jednak práva obvinených sudcov na obhajobu pri zohľadnení práv zakotvených v článkoch 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

² Všeobecné súdy, ktoré sa tiež označujú ako riadne súdy, sú rozdelené na okresné, krajské a odvolacie súdy a podľa nedávnej štatistiky v nich pôsobi približne 10 000 sudcov.

3. Komisia tiež tvrdí, že Poľská republika porušila článok 267 druhý a tretí odsek ZFEÚ, pretože právo vnútroštátnych súdov podať návrh na začatie prejudiciálneho konania je obmedzené prípadným začatím disciplinárneho konania namiereného proti sudcom, ktorí uvedené právo uplatnili.

4. Prejednávaná vec spadá do kontextu stále narastajúceho počtu vecí, o ktorých Súdny dvor rozhoduje a ktoré súvisia s legislatívnymi zmenami ovplyvňujúcimi nezávislosť súdnictva v Poľsku,³ vrátane otázky nezávislosti disciplinárneho senátu, v súvislosti s ktorou bol vyhlásený rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu)⁴, a ďalších aspektov týkajúcich sa nového disciplinárneho režimu pre sudcov, ktoré zdôraznil rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny⁵. Je všeobecne známe, že uvedené zmeny vyvolali rozsiahlu medzinárodnú kritiku⁶ a vyústili do prijatia odôvodneného stanoviska Komisie v zmysle článku 7 ods. 1 ZEÚ týkajúceho sa právneho štátu v Poľsku.⁷

5. Prejednávaná vec je totiž už treťou žalobou, ktorú Komisia podala proti Poľskej republike podľa článku 258 ZFEÚ z dôvodu údajného porušenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ prijatím uvedených zmien.⁸ V prvých dvoch rozsudkoch z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu)⁹, a z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov)¹⁰, Súdny dvor v súlade s mojimi návrhmi v podstate konštatoval, že opatrenia, ktorými sa znižuje dôchodkový vek sudcov Najvyššieho súdu a všeobecných súdov a ktorými sa prezidentovi Poľskej republiky (ďalej len „prezident republiky“) a ministrom spravodlivosti zveruje diskrečná právomoc predĺžiť aktívne funkčné obdobie týchto sudcov, sú nezlučiteľné s povinnosťami Poľskej republiky vyplývajúcimi z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, pretože porušujú zásady nezávislosti súdnictva a neodvolateľnosti sudcov, ktoré toto ustanovenie zaručuje.

6. Táto vec má pre právny poriadok Únie nepochybne zásadný význam. Disciplinárny režim sudcov vo všeobecnosti predstavuje súbor pravidiel, ktorý umožňuje vyvodiť zodpovednosť sudcov za závažné formy profesijného zlyhania a prispieva tak k zvyšovaniu dôvery verejnosti v súdy.¹¹ Mali by však existovať dostatočné záruky, aby nezávislosť súdnictva nebola narušená hrozbou alebo uložením sankcií sudcom. Takýto režim je preto prepojený s právnym štátom, a tiež s fungovaním a budúcnosťou súdneho systému Únie, ktorý závisí od Súdneho dvora a vnútroštátnych súdov.

³ Pozri rozsudky z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586); zo 17. decembra 2020, Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu, ktorý vydal zatykač) (C-354/20 PPU a C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033), a z 2. marca 2021, A.B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – prostriedky nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153); a poznámky pod čiarou 4, 5, 9 a 10 nižšie.

⁴ C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982 (ďalej len „rozsudok A. K. a i.“).

⁵ C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234 (ďalej len „rozsudok vo veci Miasto Łowicz“). V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že návrhy na začatie prejudiciálneho konania podané dotknutými sudcami (pozri bod 41 nižšie) boli nepripustné z dôvodu nestatočného meritórneho prepojenia medzi vecou samou a ustanoveniami práva Únie.

⁶ Pozri moje návrhy vo veci A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:551, ďalej len „návrhy vo veci A. K. a i.“, bod 1, poznámka pod čiarou 4).

⁷ Pozri odôvodnené stanovisko Komisie podľa článku 7 ods. 1 ZEÚ týkajúce sa právneho štátu v Poľsku, COM(2017) 835 final, 20. decembra 2017.

⁸ Komisia podala proti Poľskej republike v súvislosti s novým disciplinárnym režimom štyri žaloby o nesplnenie povinnosti (pozri tlačové komuniké z 27. januára 2021, IP/21/224). Ďalej pozri poznámku pod čiarou 49.

⁹ C-619/18, EU:C:2019:531. Pozri tiež moje návrhy vo veci Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:325).

¹⁰ C-192/18, EU:C:2019:924. Pozri tiež moje návrhy vo veci Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov) (C-192/18, EU:C:2019:529).

¹¹ Pokiaľ ide o všeobecný prehľad, pozri DEVLIN, R., WILDEMAN, S. (eds.): *Disciplining Judges: Contemporary Challenges and Controversies*. Edward Elgar, 2021.

7. Z toho vyplýva, že uvedená vec dáva Súdnemu dvoru príležitosť rozvinúť svoju judikatúru o súlade opatrení prijatých členskými štátmi v súvislosti s organizáciou ich súdneho systému – a najmä disciplinárneho režimu sudcov – a požiadaviek článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ týkajúcich sa zabezpečenia účinnej súdnej ochrany a dodržiavania zásady právneho štátu v právnom poriadku Únie. Táto vec tiež prináša dôležité otázky o vzťahu medzi článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ a článkami 47 a 48 Charty v tomto kontexte.

8. V týchto návrhoch vymedzím dôvody, pre ktoré sa domnievam, že tejto žalobe o nesplnenie povinnosti je potrebné vyhovieť.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

9. Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ stanovuje:

„Členské štáty ustanovia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany.“

10. Podľa článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ:

„Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol.“

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.“

B. Poľské právo

1. Zákon o Najvyššom súde

11. Zmeny poľského zákona v súvislosti s novým disciplinárnym režimom sudcov Najvyššieho súdu a všeobecných súdov, ktorých sa týka prejednávaná vec, zaviedol ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, č. 5, v znení neskorších predpisov; ďalej len „zákon o Najvyššom súde“), ktorý nadobudol účinnosť 3. apríla 2018.

12. Podľa článku 3 ods. 4 a 5 zákona o Najvyššom súde tento zákon vytvoril v rámci Najvyššieho súdu dva nové senáty, konkrétne Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné, Poľsko, ďalej len „senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné“) a disciplinárny senát.

13. Článok 27 zákona o Najvyššom súde uvádza:

„1. Do právomoci disciplinárneho senátu patria:

(1) disciplinárne konania

a) voči sudcom Najvyššieho súdu;

b) ktoré Najvyšší súd preskúmava v súvislosti s disciplinárnymi konaniami vedenými na základe týchto zákonov:

...

– zákon o organizácii všeobecných súdov z 27. júla 2001;

...“

14. Článok 73 zákona o Najvyššom súde stanovuje:

„1. Disciplinárne súdy v disciplinárnych veciach týkajúcich sa sudcov Najvyššieho súdu sú:

(1) v prvostupňovom konaní – Najvyšší súd v rozhodovacom zložení pozostávajúcom z dvoch sudcov disciplinárneho senátu a jedného prísediaceho Najvyššieho súdu,

(2) v odvolacom konaní – Najvyšší súd v rozhodovacom zložení pozostávajúcom z troch sudcov disciplinárneho senátu a dvoch prísediacich Najvyššieho súdu.“

15. Článok 97 zákona o Najvyššom súde stanovuje:

„1. Ak Najvyšší súd pri preskúmaní veci zistí, že došlo k zjavnému porušeniu predpisov, vytkne pochybenie dotknutému súde, čím nie sú dotknuté jeho ostatné oprávnenia. Pred vytknutím pochybenia je povinný informovať sudcu alebo sudcov, ktorí sú členmi rozhodovacieho zloženia, o možnosti predložiť písomné vysvetlenia v lehote siedmich dní. Zistenie a konštatovanie pochybenia nemajú vplyv na výsledok veci.

...

3. Najvyšší súd môže pri vytknutí pochybenia predložiť disciplinárnemu súde žiadosť o preskúmanie disciplinárnej veci. Disciplinárnym súdom prvého stupňa je Najvyšší súd.“

2. Zákon o organizácii všeobecných súdov

16. Disciplinárny režim sudcov všeobecných súdov upravuje aj ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizácii všeobecných súdov) z 27. júla 2001 (Dz. U. z roku 2001, čiastka 98, č. 1070, v znení neskorších predpisov vyplývajúcich najmä zo zákona o Najvyššom súde; ďalej len „zákon o organizácii všeobecných súdov“).

17. Článok 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov v znení platnom v relevantnom čase¹² stanovuje:

„Sudca disciplinárne zodpovedá za profesijné zlyhanie, vrátane zjavného a hrubého porušenia právnych predpisov a porušenia dôstojnosti úradu (disciplinárne previnenia).“

18. Článok 110 ods. 3 zákona o organizácii všeobecných súdov uvádza:

„Disciplinárny súd, v ktorého obvode sudca, proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie, vykonáva svoju funkciu, je vylúčený z rozhodovania o veciach uvedených v odseku 1 bode 1 písm. a). Disciplinárny súd, ktorý má právomoc rozhodnúť o veci, určí predseda Najvyššieho súdu riadiaci prácu disciplinárneho senátu na žiadosť disciplinárneho zástupcu.“

19. Podľa článku 112b zákona o organizácii všeobecných súdov:

„1. Minister spravodlivosti môže vymenovať disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti, aby viedol vyšetrovanie v konkrétnej veci týkajúcej sa sudcu. Ak je vymenovaný disciplinárny zástupca ministra spravodlivosti, nemôže vo veci konať iný disciplinárny zástupca.

2. Za disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti je vymenovaný jeden zo sudcov všeobecných súdov alebo Najvyššieho súdu. Vo veciach disciplinárneho previnenia, ktoré napĺňa znaky skutkovej podstaty úmyselného trestného činu, ktorý možno trestne stíhať z úradnej moci, môže byť za disciplinárneho zástupcu vymenovaný aj jeden z prokurátorov určených zástupcom generálneho prokurátora. V odôvodnených prípadoch, najmä v prípade smrti disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti alebo v prípade, že nie je schopný dlhší čas plniť svoje povinnosti, vymenuje minister spravodlivosti namiesto neho iného sudcu alebo v prípade disciplinárneho previnenia, ktoré napĺňa znaky skutkovej podstaty úmyselného trestného činu, ktorý možno trestne stíhať z úradnej moci, sudcu alebo prokurátora.

3. Disciplinárny zástupcu ministra spravodlivosti môže začať konanie na návrh ministra spravodlivosti alebo vstúpiť do prebiehajúceho konania.

4. Vymenovanie disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti sa považuje za podanie návrhu na začatie vyšetrovania alebo disciplinárneho konania.

5. Funkcia disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti zaniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o odmietnutí začať disciplinárne konanie, o zastavení takého konania alebo o jeho ukončení. Zánik funkcie disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti nebráni tomu, aby tento minister v rovnakej veci znova vymenoval svojho disciplinárneho zástupcu.“

20. Článok 113a zákona o organizácii všeobecných súdov uvádza:

„Činnosti týkajúce sa ustanovenia obhajcu *ex offio* a prevzatia obhajoby týmto obhajcom nespôsobujú prerušenie konania.“

¹² Pozri poznámku pod čiarou 49.

21. Článok 114 ods. 7 zákona o organizácii všeobecných súdov stanovuje:

„Po oznámení disciplinárneho obvinenia požiada disciplinárny zástupca predsedu Najvyššieho súdu, ktorý riadi činnosť disciplinárneho senátu, aby určil príslušný prvostupňový disciplinárny súd. Predseda Najvyššieho súdu, ktorý riadi činnosť disciplinárneho senátu, určí tento súd do siedmich dní od doručenia žiadosti.“

22. Podľa článku 115a ods. 3 zákona o organizácii všeobecných súdov:

„Disciplinárny súd bude pokračovať v konaní aj v prípade odôvodnenej neprítomnosti obvineného, ktorý bol riadne informovaný, alebo jeho obhajcu, okrem prípadu, že by to bolo v rozpore s vedením disciplinárneho konania.“

3. Zákon o KRS

23. Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko, ďalej len „KRS“) sa spravuje ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Štátnej súdnej rade) z 12. mája 2011 (Dz. U. z roku 2011, čiastka 126, č. 714), v znení neskorších predpisov, najmä ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení a doplňuje zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, č. 3; ďalej len „zákon o KRS“), ktorý nadobudol účinnosť 17. januára 2018.

24. Podľa článku 9a zákona o KRS:

„1. Sejm [dolná komora poľského parlamentu] zvolí 15 členov [KRS] spomedzi sudcov Najvyššieho súdu, všeobecných súdov, správnych súdov a vojenských súdov na spoločné funkčné obdobie štyroch rokov.

2. Sejm pri voľbe uvedenej v odseku 1 v najvyššej možnej miere zohľadní skutočnosť, že v [KRS] majú byť zastúpení sudcovia zo súdov rôznych druhov a stupňov.

3. Spoločné funkčné obdobie nových členov [KRS] zvolených spomedzi sudcov sa začne v deň nasledujúci po dni ich zvolenia. Členovia [KRS] vymenovaní počas predchádzajúceho funkčného obdobia vykonávajú svoje funkcie do začiatku spoločného funkčného obdobia nových členov [KRS].“

III. Konanie pred podaním žaloby

25. Komisia zaslala 3. apríla 2019 Poľskej republike výzvu v zmysle článku 258 ZFEÚ v súvislosti so súladom nového disciplinárneho režimu sudcov Najvyššieho súdu a všeobecných súdov, ako vyplýva zo zákona o Najvyššom súde, zákona o organizácii všeobecných súdov a zákona o KRS (ďalej len spoločne „sporné opatrenia“), a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, ako aj článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ, pričom tento členský štát vyzvala, aby do dvoch mesiacov predložil svoje pripomienky.

26. Poľská republika na výzvu odpovedala 1. júna 2019 a poprela tvrdenia Komisie.

27. Komisia adresovala 17. júla 2019 Poľskej republike odôvodnené stanovisko, v ktorom tvrdila, že predmetný disciplinárny režim porušuje ustanovenia práva Únie uvedené v bode 25 vyššie, a preto vyzvala tento členský štát, aby prijal opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s odôvodneným stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

28. Poľská republika odpovedala na odôvodnené stanovisko 17. septembra 2019 a naďalej tvrdila, že tvrdenie o údajnom nesplnení povinnosti je nedôvodné.

IV. Konanie na Súdnom dvore

29. Návrhom z 25. októbra 2019 Komisia podala na Súdny dvor v zmysle článku 258 ZFEÚ túto žalobu. Navrhuje, aby Súdny dvor:

1. určil, že Poľská republika si tým, že

- umožňuje, aby obsah súdnych rozhodnutí mohol byť kvalifikovaný ako disciplinárne previnenie sudcov všeobecných súdov,
- nezaručuje nezávislosť a nestrannosť disciplinárneho senátu, ktorému prináleží preskúmanie rozhodnutí vydaných v disciplinárnych konaniach proti sudcom,
- zveruje predsedovi disciplinárneho senátu právomoc určiť disciplinárny súd príslušný na prvom stupni vo veciach týkajúcich sa sudcov všeobecných súdov, a preto nezaručuje, že disciplinárne veci preskúma súd zriadený zákonom,
- zveruje ministrovi spravodlivosti právomoc vymenovať disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti, a preto nezaručuje, že disciplinárne veci proti sudcom všeobecných súdov budú preskúmané v primeranej lehote, ako aj tým, že stanovuje, že úkony súvisiace s ustanovením obhajcu a prevzatím obhajoby týmto právnym zástupcom nemajú odkladný účinok na priebeh disciplinárneho konania a že disciplinárny súd vedie konanie dokonca aj v prípade ospravedlnenej neprítomnosti informovaného obvineného sudcu alebo jeho právneho zástupcu, a preto nezabezpečuje právo obvinených sudcov všeobecných súdov na obhajobu,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ;

2. určil, že Poľská republika si tým, že umožňuje, aby právo súdov podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania bolo obmedzené možnosťou začať disciplinárne konanie, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ, a

3. uložil Poľskej republike povinnosť nahradiť trovy konania.

30. Vo svojom vyjadrení k žalobe podanom 9. januára 2020 Poľská republika navrhuje, aby Súdny dvor:

1. zamietol túto žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú a
2. uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

31. Komisia tiež predložila 21. februára 2020 repliku a Poľská republika predložila 6. mája 2020 dupliku.

32. Rozhodnutím z 26. novembra 2019 predseda Súdneho dvora zamietol návrh Komisie, aby bola vec prejednaná v skrátrenom konaní a v zmysle článku 53 ods. 3 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora rozhodol, že vec bude prejednaná prednostne.

33. Osobitným dokumentom predloženým 23. januára 2020 Komisia podala návrh na nariadenie predbežných opatrení, v ktorom navrhuje, aby Súdny dvor nariadil Poľskej republike po prvé pozastaviť uplatňovanie ustanovení článku 3 ods. 5, článku 27 a článku 73 ods. 1 zákona o Najvyššom súde, ktoré sú základom právomoci disciplinárneho senátu rozhodovať tak v prvostupňovom, ako aj v odvolacom konaní o disciplinárnych veciach týkajúcich sa sudcov; po druhé nepostupovať veci prebiehajúce pred disciplinárnym senátom rozhodovaciemu zloženiu, ktoré nespĺňa požiadavky nezávislosti definované najmä v rozsudku A. K. a i.; a po tretie oznámiť Komisii najneskôr do jedného mesiaca od doručenia uznesenia Súdneho dvora všetky opatrenia, ktoré prijala na zaistenie úplného súladu s týmto uznesením.

34. Uzneseniami z 11., 19. a 20. februára 2020 predseda Súdneho dvora vyhovel návrhu na vstup Belgického kráľovstva, Dánskeho kráľovstva, Fínskej republiky, Holandského kráľovstva a Švédskeho kráľovstva ako vedľajších účastníkov do konania na podporu návrhov Komisie.

35. Uznesením z 8. apríla 2020¹³ Súdny dvor v plnom rozsahu vyhovel návrhu Komisie na nariadenie predbežných opatrení platných do vyhlásenia právoplatného rozsudku v tejto veci.

36. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 1. decembra 2020, predniesli ústne pripomienky Komisia, Belgické kráľovstvo, Dánske kráľovstvo, Fínska republika, Holandské kráľovstvo, Poľská republika a Švédske kráľovstvo.

V. Zhrnutie pripomienok účastníkov konania

A. Výhrady týkajúce sa porušení článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ

1. Uplatniteľnosť a pôsobnosť článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ

37. Komisia tvrdí, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa na prejednávanú vec uplatňuje, pretože Najvyšší súd a všeobecné sudy rozhodujú o otázkach týkajúcich sa uplatňovania a výkladu práva Únie. Podľa Komisie z judikatúry Súdneho dvora vyplýva,¹⁴ že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ zahŕňa všetky záruky vyplývajúce z článkov 47 a 48 Charty, vrátane práva na súd zriadený zákonom, práva, aby bola vec prejednaná v primeranej lehote a práva na obhajobu, pretože ide o záruky, ktoré majú zabrániť riziku, aby boli disciplinárne opatrenia používané ako systém politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí.

38. Poľská republika uvádza, že tieto práva vyplývajúce z článkov 47 a 48 Charty sa nedajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ odvodiť, a preto tretiu a štvrtú výhradu nemožno prijať. Vzhľadom na pôsobnosť Charty vo vzťahu k členským štátom, ako vyplýva z jej článku 51

¹³ Komisia/Poľsko (C-791/19 R, EU:C:2020:277).

¹⁴ Komisia odkazuje najmä na rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531).

ods. 1, sa uvedené práva neuplatňujú na disciplinárne prípady prejednávané podľa sporných opatrení, pretože tieto prípady majú vnútroštátnu povahu a disciplinárny súd v nich neuplatňuje právo Únie.

39. Podľa Belgického kráľovstva a Švédskeho kráľovstva sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ na prejednávanú vec uplatňuje. Belgické kráľovstvo poukazuje na to, že v zmysle judikatúry Súdneho dvora sú hmotnoprávne záruky, ktorým podlieha účinná súdna ochrana podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a podľa článku 47 Charty, rovnaké.

2. Prvá výhrada týkajúca sa kvalifikácie obsahu súdnych rozhodnutí ako disciplinárneho previnenia

40. Komisia vo svojej prvej výhrade uvádza, že článok 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov a článok 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde svojim znením porušujú článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ tým, že umožňujú, aby vnútroštátne orgány príslušné konať v disciplinárnych veciach týkajúcich sa sudcov všeobecných súdov vykladali podmienky disciplinárnej zodpovednosti tak, aby obsah súdnych rozhodnutí mohol byť kvalifikovaný ako disciplinárne previnenie. To dovoľuje používať disciplinárny režim ako spôsob politickej kontroly nad sudcami všeobecných súdov, ktorý je v rozpore so zásadou nezávislosti súdnictva chránenou uvedeným ustanovením. Aj keby definíciu disciplinárneho previnenia, a konkrétne kategóriu zjavného a hrubého porušenia právnych predpisov v zmysle článku 107 ods. 1 uvedeného zákona právna úprava z roku 2017 nezmenila, jej výklad prináleží disciplinárnemu senátu, ktorý nie je nezávislý, ako vyplýva z druhej výhrady, a nie je ani viazaný existujúcou judikatúrou Najvyššieho súdu, ktorá uvedené koncepty vykladá reštriktívne.¹⁵

41. Komisia tvrdí, že výklad článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na obsah súdnych rozhodnutí, je v praxi podložený opatreniami, ktoré prijal disciplinárny zástupca vo veciach sudcov všeobecných súdov a jeho dvaja zástupcovia vymenovaní ministrom spravodlivosti v roku 2018, ktorí v rámci nového disciplinárneho režimu konajú ako štátni zástupcovia proti sudcom. Dňa 29. novembra 2018 sa začalo vyšetrovanie s cieľom zistiť, či sa traja sudcovia dopustili disciplinárneho previnenia v súvislosti s tromi návrhmi na začatie prejudiciálneho konania vo veciach C-558/18, C-563/18 a C-623/18, pričom v rámci vyšetrovania boli uvedení sudcovia vyzvaní, aby predložili vysvetlenia o možnom „prekročení rozhodovacej právomoci“ vzhľadom na podanie uvedených návrhov.¹⁶ Dňa 3. septembra 2019 sa začalo vyšetrovanie, ktorého cieľom bolo zistiť, či sa disciplinárneho previnenia dopustil sudca, ktorý podal návrhy na začatie prejudiciálneho konania vo veciach C-748/19 až C-754/19 týkajúcich sa najmä požiadavky nezávislosti súdnictva v súvislosti so súdom, ktorého rozhodovacie zloženie zahŕňalo sudcu povereného ministrom spravodlivosti.¹⁷ Dňa 6. decembra 2019 sa začalo disciplinárne konanie proti tomuto sudcovi, okrem iného z dôvodu spochybnenia jeho nezávislosti a z dôvodu skutočnosti, že nezákonne podal návrhy na začatie prejudiciálneho konania.¹⁸

¹⁵ Komisia okrem iného odkazuje na rozsudok Najvyššieho súdu z 29. októbra 2003 (SNO 48/03).

¹⁶ Oznámenia zastupujúceho disciplinárneho zástupcu vo veciach sudcov všeobecných súdov z 29. novembra 2018 adresované sudcom Krajského súdu Lodž, Krajského súdu Varšava a Krajského súdu Gorzów Wielkopolski; Oznámenie disciplinárneho zástupcu vo veciach sudcov všeobecných súdov zo 17. decembra 2018 o vyšetrovaní v súvislosti s návrhmi na začatie prejudiciálneho konania podanými na Súdny dvor.

¹⁷ Oznámenie disciplinárneho zástupcu vo veciach sudcov všeobecných súdov z 3. septembra 2019 týkajúce sa sudcu Krajského súdu Varšava.

¹⁸ Oznámenie disciplinárneho zástupcu vo veciach sudcov všeobecných súdov zo 6. decembra 2019 týkajúce sa sudcu Krajského súdu Varšava.

42. Komisia poukazuje na ďalšie príklady, ktoré sa vyskytli po podaní žaloby v tejto veci. Rozhodnutím zo 4. februára 2020¹⁹ disciplinárny senát odvolal z funkcie sudcu, proti ktorému sa začalo disciplinárne konanie 29. novembra 2019 v súvislosti s jeho rozhodnutím overiť právny status sudcu s ohľadom na legislatívne zmeny týkajúce sa zloženia KRS.²⁰ V tomto rozhodnutí disciplinárny senát okrem iného konštatoval, že konanie sudcu predstavovalo zjavné a hrubé porušenie právnych predpisov a porušenie dôstojnosti úradu v zmysle článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov a že o nezákonnosti rozhodnutia tohto sudcu nebolo pochyb. Disciplinárne konanie sa začalo aj proti trom sudcom, ktorí spochybnili právny status sudcov vzhľadom na uvedené zmeny.²¹

43. Komisia tvrdí, že článok 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde posilňuje právne účinky článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov, pretože v sebe spája možnosť Najvyššieho súdu oznámiť súdu zistenie o pochybení spočívajúcom v zjavnom porušení zákona a začatie disciplinárneho konania proti sudcovi. Uvedené ustanovenie sa uplatňuje v kontexte konania o mimoriadnom opravnom prostriedku, v rámci ktorého senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné posudzuje rozsudky všeobecných súdov vyhlásené pred mnohými rokmi, pričom uvedený orgán je rovnako ako disciplinárny senát novým senátom Najvyššieho súdu zloženým zo sudcov navrhnutých novovytvorenou KRS.

44. Poľská republika tvrdí, že proti sudcom sa nevedie nijaké disciplinárne konanie, ktoré by bolo založené na obsahu súdnych rozhodnutí, a že neexistuje nijaký „odradzujúci účinok“. Definícia disciplinárnych previnení už dlho bez problémov existuje, ako to vyplýva z judikatúry Najvyššieho súdu.²² Príklady, ktoré uviedla Komisia, nie sú relevantné a rozsudok Súdneho dvora v tejto veci sa musí vzťahovať na situáciu, ktorá existovala na konci obdobia vymedzeného v odôvodnenom stanovisku. Článok 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde sa uplatňuje v inom kontexte a Najvyšší súd požaduje len začatie disciplinárneho konania.

45. Belgické kráľovstvo, Dánske kráľovstvo, Fínska republika a Švédске kráľovstvo na pojednávaní zdôraznili množstvo správ vnútroštátnych a medzinárodných organizácií, ktoré kritizujú vyšetrovania a disciplinárne konania vedené proti sudcom, a tiež širokú definíciu disciplinárnych previnení. Fínska republika, Holandské kráľovstvo a Švédске kráľovstvo zastávajú názor, že to má na sudcov „odradzujúci účinok“. Dánske kráľovstvo dodalo, že disciplinárne opatrenia v spojení s ďalšími zmenami zvyšujú riziko použitia týchto opatrení s cieľom vyvíjať na sudcov nátlak.

3. Druhá výhrada týkajúca sa nezávislosti a nestrannosti disciplinárneho senátu

46. Vo svojej druhej výhrade Komisia uvádza, že článok 3 ods. 5, článok 27 a článok 73 ods. 1 zákona o Najvyššom súde v spojení s článkom 9a zákona o KRS nezaručujú nezávislosť a nestrannosť disciplinárneho senátu. Podľa článku 3 ods. 5, článku 27 a článku 73 ods. 1 zákona o Najvyššom súde predstavuje disciplinárny senát pre sudcov všeobecných súdov disciplinárny súd druhého stupňa a v niektorých prípadoch prvého stupňa, pričom pre sudcov Najvyššieho

¹⁹ Rozhodnutie disciplinárneho senátu zo 4. februára 2020 (II DO 1/20).

²⁰ Oznámenie disciplinárneho zástupcu vo veciach sudcov všeobecných súdov z 29. novembra 2019 týkajúce sa sudcu Okresného súdu Olsztyn.

²¹ Oznámenie disciplinárneho zástupcu vo veciach sudcov všeobecných súdov z 15. decembra 2019 týkajúce sa sudcov Odvolacieho súdu Katowice; Oznámenie disciplinárneho zástupcu vo veciach sudcov všeobecných súdov zo 14. februára 2020 týkajúce sa sudcu Krajského súdu Jelenia Góra.

²² Poľská republika odkazuje okrem iného na rozsudky Najvyššieho súdu z 29. októbra 2003 (SNO 48/03) a zo 17. októbra 2006 (SNO 59/06).

súdu ide o disciplinárny súd prvého a druhého stupňa. Článkom 9a zákona o KRS sa mení spôsob vymenovania členov KRS, ktorí sú sudcami, pričom KRS je ústavný orgán, ktorý má okrem iného aj právomoc navrhovať prezidentovi republiky sudcov na účely ich vymenovania.

47. Komisia tvrdí, že existuje niekoľko prvkov, ktoré boli súčasne zavedené do poľského právneho poriadku a vo vzájomnom prepojení sú odrazom „štrukturálneho zlomu“, ktorý vyvoláva pochybnosti o odolnosti disciplinárneho senátu voči vonkajším okolnostiam a o jeho neutralite voči protichodným záujmom. Ide o tieto prvky: i) uvedený senát bol v rámci Najvyššieho súdu vytvorený *ex nihilo*; ii) má právomoc rozhodovať v disciplinárnych konaniach proti sudcom; iii) je charakteristický vysokým stupňom organizačnej a finančnej nezávislosti vo vzťahu k ostatným senátom Najvyššieho súdu; iv) je zložený zo sudcov vymenovaných po jeho vytvorení na návrh novovytvorenej KRS, a teda nie z preložených sudcov, ktorí už pracujú v iných senátoch Najvyššieho súdu, a v) funkčné obdobie členov KRS bolo predčasne ukončené, pričom pravidlá menovania členov KRS, ktorí sú sudcami, sa zmenili, čo malo za následok jednak politizáciu KRS, keďže 23 z jej 25 členov je menovaných alebo zastúpených orgánmi zákonodarnej alebo výkonnej moci, a jednak vyššiu mieru vplyvu týchto orgánov na postup menovania sudcov disciplinárneho senátu. Komisia vychádza z rozsudku A. K. a i. a z judikatúry Najvyššieho súdu, ktorá kritériá tohto rozsudku uplatňuje.

48. Poľská republika tvrdí, že postup menovania sudcov podľa poľského práva sa ničím nelíši od prístupov iných členských štátov, pričom zmeny spôsobu menovania členov KRS, ktorí sú sudcami, posilňujú ich reprezentatívnosť. Podľa Poľskej republiky sa na sudcov disciplinárneho senátu vzťahuje prepracovaný systém záruk, ktoré sú spojené okrem iného s ich neodvolateľnosťou, imunitou a odmeňovaním, čo sa musí v zmysle judikatúry Súdneho dvora zohľadniť.²³ Vysoká miera organizačnej a finančnej autonómie disciplinárneho senátu posilňuje jeho nezávislosť, pričom odmena sudcov tohto senátu je o 40 % vyššia vzhľadom na to, že isté platené činnosti nevykonávajú. Judikatúra disciplinárneho senátu je dôkazom uvedenej nezávislosti, ako potvrdzuje prehľad pripojený k vyjadreniu Poľskej republiky. Rozsudok vo veci A. K. a i. konštatuje súlad spochybnených ustanovení s právom Únie a judikatúra Najvyššieho súdu, na ktorú odkazuje Komisia, nie je relevantná.

49. Belgické kráľovstvo tvrdí, že nedostatok nezávislosti disciplinárneho senátu vyplýva aj z usmernení medzinárodných organizácií o nezávislosti súdnictva. Podľa Dánskeho kráľovstva a Fínskej republiky to potvrdzuje aj judikatúra Súdneho dvora, vrátane rozsudku vo veci A. K. a i.

4. Tretia výhrada týkajúca sa právomoci predsedu disciplinárneho senátu určiť disciplinárny súd

50. Vo svojej tretej výhrade Komisia tvrdí, že článok 110 ods. 3 a článok 114 ods. 7 zákona o organizácii všeobecných súdov, ktorý dáva predsedovi disciplinárneho senátu takmer neobmedzenú právomoc určiť príslušný disciplinárny súd rozhodujúci na prvom stupni vo veciach týkajúcich sa všeobecných súdov, nezaručujú, že tieto veci preskúma súd zriadený zákonom, a preto sú v rozpore s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora a rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúce sa článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „EDLP“). Keďže disciplinárny senát nie je nezávislý, nemôže priznanie takejto právomoci jeho predsedovi

²³ Poľská republika odkazuje na rozsudky vo veci A. K. a i., a z 9. júla 2020, Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535).

predstavovať účinnú záruku nezávislosti súdnictva, pričom sudcovia senátu, ktorý vo veci rozhoduje, sa vyberajú na základe losovania spomedzi sudcov daného súdu, ktorí sú sami vymenovaní ministrom spravodlivosti.

51. Poľská republika tvrdí, že akýkoľvek disciplinárny súd prvého stupňa je súdom zriadeným zákonom a je obsadený v súlade so zákonom. Predseda disciplinárneho senátu určí jeden z disciplinárnych súdov zriadených zákonom, pričom konkrétny senát je obsadený sudcami vybranými losovaním spomedzi všetkých sudcov tohto súdu, a to bráni neprípustnému ovplyvňovaniu.

52. Podľa Dánskeho kráľovstva je táto výhrada posilnená nedostatkom nezávislosti disciplinárneho senátu. Holandské kráľovstvo tvrdí, že túto skutočnosť potvrdzuje aj judikatúra ESLP.

5. Štvrtá výhrada týkajúca sa nedodržiavania procesných práv sudcov

53. Vo svojej štvrtej výhrade, ktorá je rozdelená do dvoch častí, Komisia tvrdí, že články 112b, 113 a a 115a ods. 3 zákona o organizácii všeobecných súdov nie sú v súlade s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ, pretože nezaručujú, že disciplinárne veci proti sudcom všeobecných súdov budú prejednané v primeraných lehotách a nevyplýva z nich ani záruka dodržania práva na obhajobu obvinených sudcov.

54. Pokiaľ ide o prvú časť uvedenej výhrady, Komisia uvádza, že minister spravodlivosti môže na základe článku 112b zákona o organizácii všeobecných súdov časovo neobmedzene udržiavať v platnosti disciplinárne obvinenia proti sudcovi, keď vymenuje svojho disciplinárneho zástupcu, ktorý môže na návrh tohto ministra začať konanie, kedykoľvek vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, a tiež obnoviť konanie v rovnakej veci, a to aj po jeho skončení. Vzhľadom na judikatúru ESLP týkajúcu sa trestnej časti článku 6 ods. 1 EDLP,²⁴ nie je zaručená požiadavka týkajúca sa primeranej lehoty. Tvrdenia založené na zásade *ne bis in idem* nezohľadňujú jasné znenie tohto ustanovenia, pričom článok 112b ods. 2 rovnakého zákona upravuje situácie, v ktorých dochádza k zániku funkcie uvedeného zástupcu z iných dôvodov.

55. Pokiaľ ide o druhú časť tejto výhrady, Komisia tvrdí, že článok 113a zákona o organizácii všeobecných súdov, ktorý predpokladá pokračovanie konania aj v prípade, že nebol vymenovaný obhajca *ex officio* alebo v prípade, že ešte neprevzal obhajobu, porušuje právo na obhajobu vzhľadom na judikatúru ESLP o článku 6 ods. 3 písm. c) EDLP²⁵ týkajúcom sa práva na prístup k obhajobe. Komisia spochybňuje skutočnosť, že cieľom tohto ustanovenia je len umožniť disciplinárnemu súdu, aby stanovil obhajcu *ex officio*, pretože to umožňuje článok 113 ods. 2 a 3 rovnakého zákona. Domnieva sa, že článok 115a ods. 3 tohto zákona, v ktorom sa uvádza, že disciplinárny súd môže pokračovať v konaní aj v prípade odôvodnenej neprítomnosti obvineného sudcu alebo jeho obhajcu, je v rozpore so zásadou *audiatur et altera pars*, ktorá je súčasťou práva na obhajobu. Záujem konania nie je totožný so záujmom sudcu a možnosť predložiť dôkazy a písomné vysvetlenia v predchádzajúcich etapách nie je to isté ako účasť na konaní.

56. Poľská republika v súvislosti s prvou časťou tejto výhrady tvrdí, že Komisia neuviedla nijaké tvrdenia, ktorými by spochybnila funkciu disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti upravenú v článku 112b zákona o organizácii všeobecných súdov, a pokiaľ ide o jeho článok 112b

²⁴ Komisia odkazuje najmä na rozsudok ESLP, 17. decembra 2004, Pedersen a Baadsgaard v. Dánsko (CE:ECHR:2004:1217JUD004901799).

²⁵ Komisia odkazuje na rozsudok ESLP, 24. septembra 2009, Piščalnikov v. Rusko (CE:ECHR:2009:0924JUD000702504).

ods. 5, nepredložila dostatočné dôkazy v zmysle judikatúry Súdneho dvora,²⁶ ktorými by preukázala, že vnútroštátna prax porušuje požiadavku primeranej lehoty. Článok 112b ods. 5 tohto zákona sa uplatňuje len na konanie, v ktorom ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie a disciplinárny zástupca ministra spravodlivosti už nemôže vykonávať svoju funkciu z iných dôvodov, akými sú smrť alebo ukončenie pracovného vzťahu. Keďže konečné rozhodnutie znamená ukončenie konania, začatie nového konania vedie k zamietnutiu v zmysle zásady *ne bis in idem*, pričom časovo neobmedzenému udržiavaniu obvinení proti sudcovi, ktorého vec bola uzatvorená, bráni aj zásada právnej sily rozhodnutej veci. Neexistuje nijaká súvislosť medzi dĺžkou konania a skutočnosťou, že ho môže viesť disciplinárny zástupca ministra spravodlivosti, na ktorého sa v rámci jednotlivých etáp konania vzťahujú rovnaké lehoty ako na disciplinárneho zástupcu vo veciach sudcov všeobecných súdov a jeho zástupcov.

57. Poľská republika v súvislosti s druhou časťou tejto výhrady tvrdí, že článok 113a zákona o organizácii všeobecných súdov sa týka iba ustanovenia obhajcu *ex offio*, čo je výnimočná situácia upravená v článku 113 ods. 2, 3 a 4 tohto zákona. Pokiaľ ide o článok 115a ods. 3 uvedeného zákona, záujmy konania sa zhodujú so záujmami sudcu a posudzuje ich nezávislý súd. Právo sudcu byť vypočutý je zaručené už v predchádzajúcich etapách.

B. Výhrada týkajúca sa porušenia článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ

58. Vo svojej piatej výhrade Komisia tvrdí, že článok 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov a článok 97 ods. 1 zákona o Najvyššom súde umožňujú, aby sa proti sudcom viedlo disciplinárne konanie za to, že podali návrh na začatie prejudiciálneho konania, ako to vyplýva zo štyroch príkladov uvedených v bode 41 vyššie v kontexte prvej výhrady. Neexistencia záruk, ktoré by sudcov chránili pred hrozbou disciplinárnej zodpovednosti v prípade, že podajú návrh na začatie prejudiciálneho konania, porušuje článok 267 ZFEÚ a má na sudcov „odradzujúci účinok“.

59. Poľská republika tvrdí, že proti nijakému sudcovi sa nezačalo disciplinárne konanie z dôvodu, že podal návrh na začatie prejudiciálneho konania a príklady, ktoré uvádza Komisia, nič také nedokazujú. Vyšetovania, ktoré sa výnimočne vedú a ich výsledkom nevyhnutne nie je disciplinárne konanie, nenarušujú nezávislosť súdnictva, a nemožno hovoriť ani o „odradzujúcom účinku“.

60. Dánske kráľovstvo, Fínska republika a Švédske kráľovstvo tvrdia, že ako potvrdzuje rozsudok vo veci Miesto Łowicz, podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania nemôže viesť k začatiu disciplinárneho konania. Fínska republika a Švédske kráľovstvo sa domnievajú, že „odradzujúci účinok“ na sudcov sa musí zohľadniť.

VI. Analýza

61. Moja analýza je rozdelená do troch hlavných častí. Po prvé sa budem zaoberať námietkami Poľskej republiky v súvislosti s uplatniteľnosťou a pôsobnosťou článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v kontexte tretej a štvrtej výhrady (časť A). Následne preskúmam opodstatnenosť výhrad týkajúcich sa porušenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ (časť B) a článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ (časť C).

²⁶ Poľská republika odkazuje najmä na rozsudok z 12. mája 2005, Komisia/Belgicko (C-287/03, EU:C:2005:282).

62. Na základe tejto analýzy som dospel k záveru, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ zahŕňa právo na súd zriadený zákonom, právo na preskúmanie veci v primeranej lehote a právo na obhajobu a že výhrady založené na tomto ustanovení a na článku 267 ZFEÚ sú dôvodné.

A. Uplatniteľnosť a pôsobnosť článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ

63. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, článok 19 ZEÚ, ktorý konkretizuje hodnotu právneho štátu uvedenú v článku 2 ZEÚ, zveruje vnútroštátnym súdom a Súdnemu dvoru zodpovednosť za to, že zaručia plné uplatňovanie práva Únie vo všetkých členských štátoch, ako aj súdnu ochranu, ktorá jednotlivcom z tohto práva vyplýva.²⁷ Aj keď organizácia súdnictva v členských štátoch patrí do právomoci týchto štátov, stále platí, že pri jej výkone sú povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie, a osobitne z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.²⁸ V zmysle tohto ustanovenia musia členské štáty zabezpečiť, aby orgány, ktoré sa v zmysle práva Únie považujú za „súdne orgány“ a patria do jeho systému opravných prostriedkov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, splňali požiadavky účinnej súdnej ochrany.²⁹

64. Z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, toto ustanovenie sa týka „oblastí, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“, bez ohľadu na to, či členské štáty uplatňujú toto právo v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.³⁰ To znamená, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek sa má uplatniť voči všetkým vnútroštátnym súdom v otázkach, ktoré sa týkajú uplatňovania alebo výkladu práva Únie, a teda spadajú do oblastí, na ktoré sa vzťahuje toto právo.³¹

65. V prejednávanej veci nik nespochybňuje, že Najvyšší súd a všeobecné súdy v Poľsku rozhodujú o otázkach, ktoré sa týkajú uplatňovania a výkladu práva Únie, a teda spadajú do oblastí, na ktoré sa toto právo vzťahuje.³² Z toho vyplýva, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek sa vzťahuje na túto žalobu o nesplnenie povinnosti, ktorá spochybňuje súlad uvedeného ustanovenia a vnútroštátnych opatrení týkajúcich sa disciplinárneho režimu platného pre sudcov uvedených súdov. Skutočnosť, že disciplinárne veci prejednávané na základe týchto ustanovení sa netýkajú uplatňovania práva Únie, nie je relevantná, a to platí aj o skutočnosti, že Únia nemá všeobecnú právomoc týkajúcu sa disciplinárnej zodpovednosti sudcov.

66. Je nepochybné, že povinnosť zabezpečiť prístup k nezávislému a nestrannému súdu vyplýva z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a vzťahuje sa preto na posúdenie sporných opatrení z týchto dôvodov. V prejednávanej veci však vzniká otázka, či toto ustanovenie vo vzťahu k uvedeným opatreniam zahŕňa aj iné záruky zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty, najmä právo na súd zriadený zákonom, právo na preskúmanie veci v primeranej lehote a právo na obhajobu.³³

²⁷ Pozri rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, bod 47).

²⁸ Pozri rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov) (C-192/18, EU:C:2019:924, bod 102).

²⁹ Pozri rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, bod 55).

³⁰ Pozri rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – prostriedky nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 111).

³¹ Pozri rozsudok Miasto Łowicz (bod 34).

³² Pozri rozsudky z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, bod 56), a z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov) (C-192/18, EU:C:2019:924, bod 104).

³³ V právnej vede sa konkrétne v súvislosti s článkom 47 Charty vyskytujú rôzne názory: pozri napríklad RIZCALLAH, C., DAVIO, V.: L'article 19 du Traité sur l'Union européenne: sésame de l'Union de droit. In: *Revue trimestrielle des droits de l'homme*. 2020, roč. 31, s. 155 – 185, na s. 178 – 181; TORRES PÉREZ, A.: From Portugal to Poland: The Court of Justice of the European Union as watchdog of judicial independence. In: *Maastricht Journal of European and Comparative Law*. 2020, roč. 27, s. 105 – 119, na s. 111 – 112.

67. Domnievam sa, že na túto otázku je potrebné odpovedať kladne.

68. Ako konštatoval Súdny dvor,³⁴ záruky nezávislosti súdництва vyplývajúce z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ zahŕňajú v kontexte disciplinárneho režimu sudcov stanovenie pravidiel, ktoré „predpokladajú zásah nezávislého orgánu v súlade s postupom, ktorý v plnom rozsahu zaručuje práva zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty, najmä práva na obhajobu“. Z toho vyplýva, že požiadavka na vytvorenie disciplinárneho režimu, ktorý zaručuje práva zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty, vyplýva z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

69. Táto analýza je tiež v súlade s judikatúrou, v ktorej Súdny dvor prepojil záruky článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ s článkom 47 Charty. Súdny dvor napríklad konštatoval, že „článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ totiž ukladá všetkým členským štátom povinnosť stanoviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany najmä v zmysle článku 47 Charty, takže toto posledné uvedené ustanovenie sa musí náležite zohľadniť na účely výkladu článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ“³⁵. Možno sa domnievať, že uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zásada účinnej súdnej ochrany, na ktorú odkazuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá vychádza z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, je zakotvená v článkoch 6 a 13 EDĽP a v súčasnosti je potvrdená aj v článku 47 Charty.³⁶ Ako som totiž uviedol vo svojich návrhoch vo veci A. K. a i.,³⁷ medzi článkom 47 Charty a článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ existuje „ústavné premostenie“, pričom judikatúra, ktorá sa ich týka, sa nevyhnutne prelína, keďže vychádzajú z rovnakých právnych prameňov. Práva, na ktoré sa každé z týchto ustanovení vzťahuje, sa preto nutne prekrývajú a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ zahŕňa aj, avšak nie výlučne, povinnosť vytvoriť nezávislé a nestranné súdy.

70. V tejto súvislosti je potrebné pripustiť, že právo na súd zriadený zákonom priamo súvisí s nezávislosťou súdництва,³⁸ pričom ide tiež o jednu z požiadaviek, ktorá musí byť splnená, aby mohol byť orgán považovaný za „súdny orgán“ v zmysle práva Únie podľa článku 267 ZFEÚ.³⁹ Z judikatúry jasne vyplýva, že Súdny dvor vykladá požiadavku nezávislosti súdництва na základe článku 267 ZFEÚ z hľadiska požiadavky vymedzenej v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ.⁴⁰ Platí to zrejme aj pre túto požiadavku.

71. Právo na súd zriadený zákonom, právo na preskúmanie veci v primeranej lehote a právo na obhajobu tvoria popri nezávislosti súdництва súčasť práva na spravodlivý proces chráneného v článku 47 druhom odseku Charty, ako aj práva na obhajobu zakotveného v článku 48 ods. 2 To

³⁴ Pozri rozsudky z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, bod 77), a z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov) (C-192/18, EU:C:2019:924, bod 114).

³⁵ Pozri rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – prostriedky nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 143, citácie boli z textu vynechané); pozri tiež napríklad rozsudky zo 6. októbra 2020, État luxembourgeois (Súdna ochrana proti žiadosti o informácie v oblasti daňového práva) (C-245/19 a C-246/19, EU:C:2020:795, bod 47), a z 20. apríla 2021, Republika (C-896/19, EU:C:2021:311, bod 45).

³⁶ Pozri rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – prostriedky nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 110).

³⁷ Pozri návrhy vo veci A. K. a i. (bod 85). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Hogan vo veci Republika (C-896/19, EU:C:2020:1055, body 45 až 47).

³⁸ Pozri rozsudok z 26. marca 2020, Preskúmanie Simpsona a HG/Rada a Komisia (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 75); rozsudok ESĽP, 1. decembra 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, body 231 až 234). Pozri tiež moje návrhy vo veci W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Nominácia) (C-487/19, EU:C:2021:289), a vo veci Prokurator Generalny (Disciplinárny senát Najvyššieho súdu – Nominácia) (C-508/19, EU:C:2021:290).

³⁹ Pozri rozsudok z 24. mája 2016, MT Højgaard a Züblin (C-396/14, EU:C:2016:347, bod 23).

⁴⁰ Pozri rozsudky z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, bod 43); z 21. januára 2020, Banco de Santander (C-274/14, EU:C:2020:17, bod 56), a zo 16. júla 2020, Governo della Repubblica italiana (Postavenie talianskych zmierovacích sudcov) (C-658/18, EU:C:2020:572, bod 45).

je argument v prospech zaradenia týchto práv medzi záruky, na ktoré sa vzťahuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, pretože sú spojené s nezávislosťou súdnictva a spoločne tvoria kľúčové prvky práva na účinnú súdnu ochranu a základného práva na spravodlivý proces.

72. Preto zastávam názor, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ zahŕňa právo na súd zriadený zákonom, právo na preskúmanie veci v primeranej lehote a právo na obhajobu, ako sú zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty. Uvedené ustanovenia Charty sa teda uplatňujú na vnútroštátne opatrenia týkajúce sa disciplinárneho režimu sudcov, ktoré členský štát prijal na účely uplatnenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, ako sú opatrenia v prejednávanej veci. Z toho vyplýva, že námietky Poľskej republiky v kontexte tretej a štvrtej výhrady spočívajúce v tvrdení, že takéto práva z uvedeného ustanovenia nevyplývajú, je potrebné zamietnuť.

B. Výhrady týkajúce sa porušenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ

1. Prvá výhrada týkajúca sa kvalifikácie súdnych rozhodnutí ako disciplinárneho previnenia

73. Komisia tvrdí, že článok 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov a článok 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde porušujú zásadu nezávislosti súdnictva, pretože umožňujú, aby bol obsah súdnych rozhodnutí kvalifikovaný ako disciplinárne previnenie. Komisia svoju výhradu odôvodňuje znením článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov a najmä kategóriou disciplinárnych previnení spočívajúcich v zjavnom a hrubom porušení právnych predpisov, s ohľadom na uplatnenie a širší kontext tohto ustanovenia, vrátane mechanizmu vytknutia pochybenia v zmysle článku 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde.

74. Poľská republika tvrdí, že Komisia nepreukázala, že sporné ustanovenia porušujú uvedenú zásadu, najmä vzhľadom na znenie a ustálený výklad článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov a na rozdielny kontext článku 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde.

75. Je potrebné hneď na začiatku pripomenúť, že členské štáty nie sú v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ povinné prijať konkrétny model disciplinárneho režimu sudcov. Podstatné je, aby pravidlá, ktorými sa takýto režim riadi, „poskytovali potrebné záruky s cieľom predísť akémukoľvek riziku toho, že taký režim bude využitý ako systém politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí“⁴¹. Súčasťou týchto záruk sú najmä pravidlá, ktoré definujú konanie predstavujúce disciplinárne previnenie.⁴²

76. Rovnako je potrebné poukázať na to, že disciplinárna zodpovednosť sudcov je v usmerneniach medzinárodných organizácií zameraných na nezávislosť súdnictva súčasťou záruk takejto nezávislosti.⁴³ V tejto súvislosti by sa malo disciplinárne konanie proti sudcovi viesť za najzávažnejšie formy profesijného zlyhania, a nie za obsah súdnych rozhodnutí, ktorých súčasťou

⁴¹ Pozri rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, bod 77); návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19, EU:C:2020:746, bod 265).

⁴² Pozri rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, bod 77).

⁴³ Pozri napríklad Rada Európy, Európska charta o štatúte sudcov, 8. až 10. júla 1998, bod 5; Základné zásady OSN týkajúce sa nezávislosti súdov, 1985, body 17 až 20.

je za bežných okolností posúdenie skutkových okolností, analýza dôkazov a výklad práva.⁴⁴ Pokiaľ však ide o hmotnoprávne podmienky disciplinárnej zodpovednosti, neexistuje jednotný prístup a disciplinárne previnenia sú v mnohých štátoch vymedzené často všeobecne.⁴⁵

77. Potvrzuje to význam zohľadnenia právneho rámca a širšieho kontextu, v ktorom sa konkrétna definícia disciplinárneho previnenia vykladá a uplatňuje.⁴⁶ V súvislosti s posúdením zásady nezávislosti súdnictva totiž Súdny dvor vychádza zo všeobecného prístupu, ktorý zohľadňuje všetky relevantné faktory týkajúce sa kontextu a uplatnenia dotknutých vnútroštátnych opatrení a ich kumulatívnych účinkov.⁴⁷ Z toho vyplýva, že aj keď vnútroštátne opatrenie samo osebe nemusí porušovať uvedenú zásadu, takéto porušenie môže nastať v situácii, ak sa rôzne faktory posúdia vo vzájomnom prepojení.⁴⁸

78. Domnievam sa, že Komisia v prejednávanej veci dostatočne preukázala, že sporné ustanovenia porušujú zásadu nezávislosti súdnictva, ktorej dodržiavanie je nevyhnutným predpokladom dodržania požiadaviek účinnej súdnej ochrany podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

79. Je potrebné poukázať na to, že ako vyplýva z bodu 17 vyššie, článok 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov stanovil v relevantnom čase⁴⁹ všeobecne formulovanú definíciu disciplinárnych previnení spočívajúcich v zjavnom a hrubom porušení právnych predpisov a v porušení dôstojnosti úradu. Pripúšťam, že toto ustanovenie, a najmä kategória zjavného a hrubého porušenia právnych predpisov, nemusí byť samo osebe porušením zásady nezávislosti súdnictva. Napriek tomu je potrebné vziať do úvahy, že toto ustanovenie umožňuje kvalifikovať obsah súdnych rozhodnutí ako disciplinárne previnenie, a preto nie je účinnou zárukou zabraňujúcou zásahom do nezávislosti súdnictva pri zohľadnení širšieho kontextu a praktického uplatňovania tohto ustanovenia v Poľsku, ktoré sa nedá porovnať so stavom v iných členských štátoch.

80. V tejto súvislosti patrí článok 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov medzi legislatívne zmeny týkajúce sa poľského systému spravodlivosti, a najmä nového disciplinárneho režimu sudcov, ktoré zvyšujú riziko, že disciplinárnym konaním alebo opatrením sa v zmysle tohto ustanovenia môže vykonávať politický nátlak na sudcov z dôvodu obsahu ich rozhodnutí. Konkrétne je potrebné poukázať na to, že definitívny výklad uvedeného ustanovenia je zverený disciplinárnemu senátu, ktorého nezávislosť bola spochybnená, ako bude uvedené ďalej v súvislosti s druhou výhradou, a ktorý už uvedené ustanovenie vyložil v tom zmysle, že sa vzťahuje na obsah súdnych rozhodnutí (pozri bod 42 vyššie). Ako uviedli Belgické kráľovstvo, Dánske kráľovstvo, Fínska republika a Švédske kráľovstvo, existuje množstvo správ

⁴⁴ Pozri napríklad odporúčanie CM/Rec(2010)12 Výboru ministrov Rady Európy k nezávislosti, efektívnosti a úlohe sudcov, 17. novembra 2010, bod 66; Rada OSN pre ľudské práva, správa osobitného spravodajcu o disciplinárnych opatreniach proti sudcom (A/75/172), 17. júla 2020, bod 21.

⁴⁵ Pozri napríklad stanovisko č. 3 Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) o princípoch a pravidlách regulujúcich sudcovské profesionálne správanie, najmä v oblasti etiky, nezlučiteľného správania sa a nestrannosti, 19. november 2002, body 63 až 65; správa OSN, už citovaná v poznámke pod čiarou 44, bod 22.

⁴⁶ Pozri v tejto súvislosti rozsudok ESLP, 9. januára 2013, Volkov v. Ukrajina (CE:ECHR:2013:0109JUD002172211, body 175 až 185). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice (C-397/19, EU:C:2020:747, body 100 a 101).

⁴⁷ Pozri rozsudky A. K. a i. (bod 142), a z 9. júla 2020, Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535, bod 57).

⁴⁸ Pozri rozsudok A. K. a i. (bod 152).

⁴⁹ Toto ustanovenie zmenila a doplnila vnútroštátna právna úprava (v médiách označovaná ako „náhubkový zákon“), ktorá nadobudla účinnosť 14. februára 2020. Táto právna úprava okrem iného doplnila isté kategórie disciplinárnych previnení, pričom v podstate ponechala v platnosti kategórie, ktorých sa týka prejednávaná vec. Uvedená právna úprava je predmetom štvrtej žaloby o nesplnenie povinnosti podanej proti Poľskej republike (pozri poznámku pod čiarou 8).

medzinárodných organizácií,⁵⁰ ktoré zdôrazňujú nepriaznivý dosah nového disciplinárneho režimu, a najmä ohrozenie nezávislosti súdnictva vyplývajúce zo široko formulovanej definície disciplinárnych previnení v poľskom práve.

81. Možnosť, že sudcovia budú niesť zodpovednosť za obsah svojich rozhodnutí, podľa mňa zvyšuje článok 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde, ktorý umožňuje tomuto súdu požiadať o začatie disciplinárneho konania proti sudcovi, ak v rámci preskúmania veci s cieľom zistiť pochybenie, konštatuje, že došlo k zjavnému porušeniu právnych predpisov. Aj keď sa pojem zjavného porušenia právnych predpisov nachádza, ako tvrdí Poľská republika, v inom kontexte ako pojem zjavného a hrubého porušenia právnych predpisov v zmysle článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov, nemožno vylúčiť, že spôsob, akým je toto ustanovenie prepojené s článkom 107 ods. 1 uvedeného zákona, neposkytuje v rámci nového disciplinárneho režimu dostatočnú záruku ochrany sudcov.

82. Z článku 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde vyplýva, že disciplinárny senát je disciplinárnym súdom prvého stupňa, a to aj pre veci týkajúce sa sudcov všeobecných súdov. Toto ustanovenie má uplatňovať senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné, – ktorý bol tiež vytvorený na základe zákona o Najvyššom súde a pozostáva zo sudcov navrhnutých novovytvorenou KRS – v rámci nového konania o mimoriadnom opravnom prostriedku, ktoré uvedenému senátu umožní preskúmať právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov až od roku 1997.⁵¹ Aj keď uvedeného senátu a spomenutého konania sa prejednávajúca vec priamo netýka, sú súčasťou kontextu, v ktorom sa nachádzajú sporné ustanovenia. Ako uviedlo Dánske kráľovstvo, spojitosť medzi preskúmaním opravných prostriedkov, vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov, a začatím disciplinárneho konania prispieva k vyvíjaniu nátlaku na sudcov pri výkone ich sudcovskej funkcie.

83. Okrem toho, ako bolo uvedené v bodoch 41 a 42 vyššie, Komisia predložila dôkazy o uplatnení článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov v praxi, čo podľa mňa potvrdzuje kvalifikovanie obsahu súdnych rozhodnutí ako disciplinárneho previnenia. Tvrdenia Poľskej republiky spochybňujúce relevantnosť príkladov uvedených Komisiou nie sú presvedčivé. Predovšetkým je pravda, že podľa ustálenej judikatúry sa má existencia nesplnenia povinnosti členského štátu hodnotiť vo vzťahu k situácii v tomto štáte ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, čo je v tomto prípade 17. september 2019, a že Súdny dvor nemôže brať do úvahy neskoršie zmeny.⁵² Ako však uviedla Komisia, hoci niektoré z dotknutých príkladov sa týkali neskorších udalostí, ich úloha spočíva v preukázaní tvrdení a dôkazov v návrhu Komisie, a preto sú v kontexte prejednávanej veci relevantné.⁵³

84. Ako uviedla Poľská republika, niektoré príklady sa síce netýkajú zjavného a hrubého porušenia právnych predpisov, napriek tomu však potvrdzujú, že definíciu disciplinárnych previnení v článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov skutočne možno použiť tak, aby sa vzťahovala na obsah súdnych rozhodnutí, pričom jej súčasťou nie sú dostatočné záruky na ochranu sudcov. Príklady, ktoré uviedla Komisia, svedčia o disciplinárnych konaniach alebo

⁵⁰ Pozri okrem iného stanovisko Benátskej komisie a generálneho riaditeľstva Rady Európy pre ľudské práva a právny štát (DGI) č. 977/2020 (CDL-AD(2020)017), 22. júna 2020, bod 44; Parlamentné zhromaždenie Rady Európy, rezolúcia 2316 o fungovaní demokratických inštitúcií v Poľsku, 28. januára 2020, bod 11; Skupina štátov proti korupcii (GRECO), štvrté kolo hodnotení, druhý dodatok druhej správy o dosiahnutom súlade (GrecoRC4(2019)23), 6. decembra 2019, najmä body 58 a 66.

⁵¹ Ako uviedla Komisia, tento postup bol predmetom kritiky okrem iného v stanovisku Benátskej komisie č. 904/2017 (CDL-AD(2017)031), 11. decembra 2017, body 53 až 63.

⁵² Pozri rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, bod 30). V tomto prípade dva mesiace od doručenia odôvodneného stanoviska 17. júla 2019 (pozri bod 27 vyššie).

⁵³ Pozri rozsudok z 10. decembra 2009, Komisia/Spojené kráľovstvo (C-390/07, neuvverejnený, EU:C:2009:765, body 59 a 63).

opatreniach uplatnených proti sudcom z dôvodu ich rozhodnutí, ktoré prijali v súvislosti so zmenami poľského systému spravodlivosti a nezávislosťou poľských sudcov.⁵⁴ Skutočnosť, že vyšetrovanie nevedlo k disciplinárnemu obvineniu dotknutých sudcov alebo že posúdenie disciplinárneho zástupcu nie je pre disciplinárne súdy záväzné, nie je relevantná, pretože uvedené opatrenia môžu na sudcov vyvíjať nátlak. Samotná možnosť, že proti sudcom možno viesť disciplinárne konanie alebo prijať disciplinárne opatrenia z dôvodu obsahu ich rozhodnutí, nepochybne má „odradzujúci účinok“ nielen na uvedených sudcov, ale aj na ďalších sudcov v budúcnosti, čo je nezlučiteľné s nezávislosťou súdnictva.

85. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody je prvá výhrada Komisie dôvodná.

2. Druhá výhrada týkajúca sa nezávislosti a nestrannosti disciplinárneho senátu

86. Komisia tvrdí, že článok 3 ods. 5, článok 27 a článok 73 ods. 1 zákona o Najvyššom súde v spojení s článkom 9a zákona o KRS nezaručujú nezávislosť a nestrannosť disciplinárneho senátu. Pri tomto svojom tvrdení vychádza z množstva skutočností, medzi ktoré patrí rozsudok A. K. a i. a judikatúra Najvyššieho súdu, ktorá tento rozsudok uplatňuje.

87. Poľská republika tvrdí, že sa nepreukázalo nijaké porušenie nezávislosti súdnictva, najmä vzhľadom na postup menovania sudcov disciplinárneho senátu a na záruky, ktoré sa na nich v zmysle poľského práva vzťahujú.

88. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pravidlá týkajúce sa disciplinárneho režimu, ktorý sa uplatňuje na sudcov, prispievajú k zabezpečeniu nezávislosti a nestrannosti súdov s cieľom odstrániť akékoľvek legitímne pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť takýchto súdov vonkajšími činiteľmi, najmä priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej a výkonnej moci, a ich neutralitu vo vzťahu k záujmom, o ktorých rozhodujú. Nemožno preto pripustiť, aby súd nevyvolával dojem nezávislosti a nestrannosti, pretože by sa mohla narušiť dôvera, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti vzbudzovať u uvedených osôb podliehajúcich súdnej právomoci.⁵⁵

89. V rozsudku A. K. a i.⁵⁶ Súdny dvor objasnil pôsobnosť požiadaviek nezávislosti a nestrannosti v kontexte vytvorenia disciplinárneho senátu. Poukázal na to, že samotná skutočnosť, že sudcovia tejto komory sú vymenovaní prezidentom republiky, nevyvoláva pochybnosti o ich nezávislosti, ak po vymenovaní nie sú vystavení tlaku pri výkone svojej funkcie. Súdny dvor však identifikoval niekoľko faktorov, ktoré vo vzájomnom prepojení môžu uvedené konštatovanie spochybníť.

90. Súdny dvor v tomto rozsudku⁵⁷ uviedol, že pokiaľ ide o nezávislosť KRS, ktorá je relevantná pri určovaní, či ňou zvolení sudcovia môžu splniť požiadavky nezávislosti a nestrannosti, medzi vyššie uvedené faktory patrí najmä skutočnosť, že novovytvorená KRS vznikla skrátením štvorročného

⁵⁴ Tieto príklady sú uvedené v rôznych správach zverejnených vnútroštátnymi a medzinárodnými organizáciami v súvislosti s disciplinárnym konaním a opatreniami prijatými proti poľským sudcom. Pozri okrem iného Amnesty International, Poľsko: Free Courts, Free People, júl 2019; Helsinki Foundation for Human Rights, Disciplinary Proceedings Against Judges and Prosecutors, február 2019; Združenie sudcov Themis, Odpoveď poľských orgánov na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 19. novembra 2019, aktualizovaná 31. decembra 2020. Ako je uvedené v bode 69 stanoviska CCJE č. 3 (2002), citovaného v poznámke pod čiarou 45, disciplinárnym opatrením je akékoľvek opatrenie, ktoré nepriaznivo ovplyvňuje postavenie sudcu alebo jeho kariéru.

⁵⁵ Pozri rozsudok A. K. a i. (najmä body 123 až 129 a 153).

⁵⁶ Pozri rozsudok A. K. a i. (body 133 a 134).

⁵⁷ Pozri rozsudok A. K. a i. (body 137 až 151). Pokiaľ ide o KRS, pozri tiež rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – prostriedky nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, body 130 až 135), a moje návrhy vo veci A.B. a i. (C-824/18, EU:C:2020:1053, body 116 až 126).

funkčného obdobia členov, ktorí doposiaľ tento orgán tvorili, pričom 15 sudcov, členov KRS, ktorí boli predtým volení svojimi kolegami, je v súčasnosti volených zákonodarnou mocou. Súdny dvor ďalej poukázal na nasledujúce skutočnosti, ktoré priamo charakterizujú disciplinárny senát: po prvé má výlučnú právomoc rozhodovať o veciach týkajúcich sa opatrení, o ktorých Súdny dvor vo svojom rozsudku z 24. júna 2019 Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu)⁵⁸ konštatoval, že nie sú v súlade s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ, po druhé je zložený z novovymenovaných sudcov a nezahŕňa sudcov, ktorí už na Najvyššom súde pôsobia, a po tretie má v porovnaní s inými komorami tohto súdu mimoriadne vysokú mieru autonómie.

91. Najvyšší súd v rozsudku z 5. decembra 2019⁵⁹ (vyhlásenom pracovnoprávnym a sociálnoprávnym senátom v súvislosti s jednou z vecí, ktorá viedla k vyhláseniu rozsudku A. K. a i.) konštatoval na základe rozsudku A. K. a i., že KRS vo svojom súčasnom rozhodovacom zložení nie je nezávislým orgánom a že disciplinárny senát nie je súdom na účely článku 47 Charty, článku 6 EDLP a článku 45 ods. 1 poľskej ústavy. Uvedený rozsudok v súvislosti s KRS poukazuje na nezrovnalosti pri voľbe jej členov, jej podriadenosť politickým orgánom a jej činnosť, ktorá je v rozpore s nezávislosťou súdnictva. Pokiaľ ide o disciplinárny senát, z tohto rozsudku predovšetkým vyplýva, že všetci sudcovia vymenovaní za jeho členov majú silné väzby na orgány zákonodarnej alebo výkonnej moci; podmienky výberového konania na miesta týchto sudcov sa zmenili v priebehu konania; Najvyšší súd sa nezúčastňoval na postupe vymenovania týchto sudcov; činnosť disciplinárneho senátu bola zameraná na späťvzatie návrhov na začatie prejudiciálneho konania; a disciplinárne veci, v ktorých disciplinárny senát rozhodoval, ukázali, že sudcu možno obviňovať z disciplinárneho previnenia z dôvodu prijatia súdnych rozhodnutí, čo v minulosti nebolo možné.

92. Rozhodnutiami z 15. januára 2020,⁶⁰ Najvyšší súd (rozhodujúci v rovnakom rozhodovacom zložení aj v ostatných veciach, ktoré viedli k vyhláseniu rozsudku A. K. a i.) z podobných dôvodov rozhodol, že disciplinárny senát nie je nezávislým a nestranným súdom vzhľadom na podmienky jeho vytvorenia, jeho právomoci a zloženie, a tiež na prítomnosť KRS pri výbere jeho členov.

93. Uznesením z 23. januára 2020⁶¹ Najvyšší súd (v rozhodovacom zložení spájajúcom občianskoprávny senát, trestnoprávny senát, ako aj pracovnoprávny a sociálnoprávny senát) vyjadril súhlas s rozsudkom z 5. decembra 2019, podľa ktorého KRS a disciplinárny senát nie sú nezávislými orgánmi. V uznesení sa najmä konštatovalo, že KRS je podriadená politickým orgánom, takže výberové konania na miesto sudcu, ktoré organizuje, sú protiprávne, čo vytvára zásadné pochybnosti o motivácii vymenovania osôb do funkcie sudcov. Podobne z dôvodov organizácie, systému, postupu vymenovania a miery autonómie, nemožno rozsudky vyhlásené rozhodovacím zložením sudcov disciplinárneho senátu považovať za rozsudky vyhlásené riadne vymenovaným súdom. Z toho podľa uvedeného uznesenia vyplýva, že rozhodovacie zloženia boli vytvorené protiprávne, keď prijímali rozhodnutia za účasti sudcov vybraných novovytvorenou KRS.

94. V prejednáwanej veci Komisia dostatočne preukázala, že sporné ustanovenia nezaručujú nezávislosť a nestrannosť disciplinárneho senátu, a preto sú v rozpore s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ.

⁵⁸ C-619/18, EU:C:2019:531.

⁵⁹ Rozsudok z 5. decembra 2019 (III PO 7/18), najmä body 38 až 81.

⁶⁰ Rozhodnutia z 15. januára 2020 (III PO 8/18 a III PO 9/18).

⁶¹ Uznesenie z 23. januára 2020 (BSA I-4110-1/20), najmä body 31 až 45. Toto uznesenie má silu zákona (pozri body 2 a 3).

95. Je potrebné poukázať na to, že v prejednávanej veci je relevantný rozsudok A. K. a i. Aj keď sa zistenia v tomto rozsudku týkajú článku 47 Charty, Súdny dvor konštatoval, že by k rovnakým zisteniam dospel aj v súvislosti s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ.⁶² V rozpore s tvrdeniami Poľskej republiky uvedený rozsudok nekonštatuje súlad sporných ustanovení s právom Únie. To, že Súdny dvor nevyhlásil, že vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa KRS a disciplinárneho senátu nie sú v súlade s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ, vyplýva z jeho právomocí podľa článku 267 ZFEÚ.⁶³ Podľa mňa totiž rozsudok A. K. a i. významne podporuje zistenie, že vzhľadom na prepojenie prvkov, na ktoré poukazovala Komisia a boli v uvedenom rozsudku preskúmané, disciplinárny senát nespĺňa požiadavky nezávislosti a nestrannosti v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. Ako vyplýva zo záverov, ku ktorým som dospel vo svojich návrhoch v uvedenej veci,⁶⁴ funkčné obdobia predchádzajúcich členov KRS boli predčasne ukončené, pričom zmeny spôsobu vymenovania sudcovských členov viedli k tomu, že 23 z 25 členov KRS je dosadených orgánmi zákonodarnej a výkonnej moci, čo vo vzájomnom prepojení poukazuje na nedostatky, ktoré sponchýbňujú nezávislosť KRS.

96. Okrem toho s ohľadom na rozsudok A. K. a i. a na moje návrhy v tejto veci,⁶⁵ existuje niekoľko aspektov týkajúcich sa vlastností disciplinárneho senátu, ktoré vo vzájomnom prepojení vyvolávajú legitímne pochybnosti o jeho nezávislosti a nestrannosti: po prvé tento senát bol vytvorený ako súčasť legislatívnych opatrení upravujúcich poľský systém spravodlivosti a jeho úlohou je rozhodovať vo veciach týkajúcich sa postavenia sudcov, najmä v disciplinárnych veciach; po druhé je zložený z novovymenovaných sudcov navrhnutých novovytvorenou KRS, čím sa vylučujú súčasní sudcovia Najvyššieho súdu, a po tretie má v porovnaní s inými senátmi tohto súdu vysokú mieru organizačnej a finančnej autonómie.

97. V rozhodnutiach Najvyššieho súdu uvedených v bodoch 91 až 93 vyššie aj sám tento súd pripustil nedostatok nezávislosti KRS a disciplinárneho senátu. V rozpore s tvrdením Poľskej republiky sa uvedené rozhodnutia zameriavajú na skutočnosti, ktoré spomína Komisia, a preto sú aj v prejednávanej veci relevantné. Skutočnosť, že ako uviedol tento členský štát, Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko) vyhlásil uznesenie Najvyššieho súdu z 23. januára 2020 za protiústavné,⁶⁶ alebo že potvrdil legislatívne zmeny týkajúce sa zloženia KRS,⁶⁷ nemá nijaký vplyv na požiadavky na nezávislosť súdnictva, ktoré uvedený senát musí dodržať v zmysle práva Únie.

98. Tvrdenia Poľskej republiky, že vysoká miera organizačnej a finančnej autonómie disciplinárneho senátu posilňuje jeho nezávislosť, ma v spojení s týmito skutočnosťami a širším kontextom nepresvedčili. Ak len sudcovia tohto senátu dostávajú v porovnaní s inými sudcami Najvyššieho súdu o 40 % vyššiu odmenu bez toho, aby existovala nejaká zjavná súvislosť s ich konkrétnou činnosťou alebo nápadom vecí tohto senátu, vyvoláva to podľa mňa legitímne pochybnosti o tom, či takéto výhody nie sú motivované inými dôvodmi. Podobné pochybnosti vyvolávajú aj nasledujúce skutočnosti: predseda disciplinárneho senátu vykonáva vo vzťahu k tomuto senátu niektoré funkcie, ktoré zvyčajne vykonáva prvý predseda Najvyššieho súdu; príjmy a výdavky disciplinárneho senátu sa stanovujú bez toho, aby existovalo právo na preskúmanie uskutočnené prvým predsedom Najvyššieho súdu; a napokon predseda

⁶² Pozri rozsudok A. K. a i. (body 167 až 169).

⁶³ Pozri rozsudok A. K. a i. (bod 132).

⁶⁴ Pozri návrhy vo veci A. K. a i. (body 131 až 137).

⁶⁵ Pozri návrhy vo veci A. K. a i. (body 138 a 139).

⁶⁶ Rozsudok z 20. apríla 2020 (U 2/20).

⁶⁷ Rozsudok z 25. marca 2019 (K 12/18).

disciplinárneho senátu má právomoc príslušného ministra na účely plnenia rozpočtu súvisiaceho s fungovaním tejto komory, pričom je ťažké porozumieť tomu, ako tieto skutočnosti súvisia s údajnou snahou chrániť sudcov disciplinárnej komory pred rizikami kolegiality.

99. Navyše tvrdenia týkajúce sa ústavnej právomoci prezidenta republiky vymenovávať sudcov, formálne záruky nezávislosti uplatniteľné na sudcov disciplinárneho senátu a štatistiky týkajúce sa rozhodnutí tohto senátu, sa mi nezdajú dostatočné na to, aby bolo možné rozptýliť legitímne obavy, že tento senát nevyvoláva dojem nezávislosti z pohľadu celého právneho rámca a pri zohľadnení všetkých skutočností uvedených v bodoch 95 až 97 vyššie.

100. Vzhľadom na predchádzajúce dôvody je druhá výhrada Komisie dôvodná.

3. Tretia výhrada týkajúca sa právomoci prezidenta disciplinárnej komory určiť disciplinárny súd

101. Komisia tvrdí, že článok 110 ods. 3 a článok 114 ods. 7 zákona o organizácii všeobecných súdov porušujú požiadavku, aby takýto súd bol zriadený zákonom v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora a ESLP, tým, že predsedovi disciplinárnej komory zverujú diskrečnú právomoc určiť príslušný disciplinárny súd prvého stupňa vo veciach, ktoré sa týkajú sudcov všeobecných súdov.

102. Poľská republika tvrdí, že Komisia nepreukázala, že by sporné ustanovenia porušovali uvedenú požiadavku vzhľadom na záruky nezávislosti, ktoré disciplinárnym súdom prináležia.

103. Na základe analýzy uvedenej v bodoch 67 až 72 vyššie článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ zahŕňa právo na súd zriadený zákonom, ktoré je zakotvené v článku 47 druhom odseku Charty. Zmysel a rozsah tohto konceptu by sa preto mal rozvíjať s ohľadom na judikatúru ESLP týkajúcu sa článku 6 ods. 1 EDLP, v zmysle ktorej by sa mal tento článok Charty vykladať.⁶⁸

104. Ako uznal Súdny dvor,⁶⁹ výraz súd „zriadený zákonom“ uvedený v článku 6 ods. 1 EDLP sa týka nielen právneho základu samotnej existencie súdu, ale aj rozhodovacieho zloženia v každej veci, a tiež každého iného ustanovenia vnútroštátneho práva, ktorého nedodržanie spôsobuje protiprávnosť účasti jedného alebo viacerých sudcov na preskúmaní veci. ESLP vo svojej judikatúre⁷⁰ zdôraznil, že požiadavka v zmysle článku 6 ods. 1 EDLP, podľa ktorej musí byť súd vždy „zriadený zákonom“, zabezpečuje, aby bola organizácia súdov založená na pravidlách pochádzajúcich od zákonodarnej moci, a preto nezávisí od voľnej úvahy výkonnej moci, ani od voľnej úvahy samotných súdnych orgánov, aj keď to neznamená, že by súdy nemali vlastný priestor na výklad vnútroštátnych ustanovení.

105. Najmä v rozsudku z 12. januára 2016, *Miracle Europe Kft. v. Maďarsko*⁷¹, ESLP rozhodol, že ak sa vec prideli na základe voľnej úvahy v tom zmysle, že spôsob pridelenia nie je upravený zákonom, ohrozuje to dojem neustrannosti, pretože sa otvára priestor na špekulácie o politických alebo iných vplyvoch na súd, ktorému bola vec pridelená. Na tomto základe ESLP rozhodol, že vnútroštátne opatrenie, ktoré predsedovi novovytvoreného Úradu Štátnej súdnej rady (ktorý mal

⁶⁸ Pozri rozsudok 26. marca 2020, *Preskúmanie Simpson a HG/Rada a Komisia (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 72)*.

⁶⁹ Pozri rozsudok z 26. marca 2020, *Preskúmanie Simpson a HG/Rada a Komisia (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 73)*.

⁷⁰ Pozri napríklad rozsudok ESLP, 28. apríla 2009, *Savino a i. v. Taliansko (CE:ECHR:2009:0428JUD001721405, bod 94)*.

⁷¹ CE:ECHR:2016:0112JUD005777413, body 57 až 63 a 67.

rozsiahle právomoci v súvislosti s administratívnymi otázkami a do istej miery aj v súvislosti s osobnou situáciou sudcov) priznáva diskrečnú právomoc postúpiť vec na iný súd, pretože kritériá takéhoto postúpenia neboli stanovené v príslušných pravidlách, je v rozpore s článkom 6 ods. 1 EDLP. ESLP usúdil, že diskrečná povaha postúpenia veci sa prejavila v tom, že neexistovali ani presné dôvody, ani kritériá, na základe ktorých mali byť veci postúpené.

106. V prejednávanej veci Komisia v dostatočnej miere preukázala, že sporné ustanovenia porušujú právo na súd zriadený zákonom, ktorého dodržanie je nevyhnutné, aby boli splnené požiadavky na účinnú súdnu ochranu v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

107. Domnievam sa, že tvrdenia, o ktoré sa opiera Poľská republika, že sporné ustanovenia sa netýkajú existencie a zloženia disciplinárnych súdov, čo je otázka upravená zákonom, ale len určenia miestne príslušného súdu predsedom disciplinárneho senátu, by sa mali odmietnuť. Vzhľadom na judikatúru ESLP týkajúcu sa článku 6 ods. 1 EDLP a uvedenú v bodoch 104 a 105 vyššie vyvoláva neexistencia kritérií, podľa ktorých má predseda disciplinárnej komory právo určiť príslušný disciplinárny súd, okrem súdu, na ktorom obvinený sudca pôsobí, riziko, že táto diskrečná právomoc sa môže uplatňovať spôsobom narušujúcim status disciplinárnych súdov ako súdov zriadených zákonom.

108. Toto riziko ešte viac posilňujú ďalšie aspekty týkajúce sa širšieho kontextu nového disciplinárneho režimu. Predovšetkým nedostatok nezávislosti disciplinárneho senátu, na ktorý poukazuje druhá výhrada, možno vnímať tak, že prispieva k legitímnym pochybnostiam o nezávislosti predsedu tohto senátu. Rovnako je nepochybné, že tento režim vytvoril v súvislosti so sudcami všeobecných súdov stále disciplinárne súdy pôsobiace pri odvolacích súdoch, pričom ide o súdy obsadené sudcami vymenovanými na šesť rokov ministrom spravodlivosti na návrh KRS, čo je orgán, ktorého nezávislosť je tiež predmetom pochybností, ako to vyplýva z druhej výhrady. To znamená, že zloženie senátu, ktorý bude prejednávať predmetnú vec, sa síce určí losovaním zo zoznamu sudcov daného disciplinárneho súdu, sudcov rozhodujúcich v disciplinárnych veciach však vybral minister spravodlivosti, pričom tento minister rozhoduje aj o počte sudcov na každom disciplinárnom súde. Zvyšuje sa tak riziko, že sporné ustanovenia možno použiť na to, aby sa konkrétna vec pridelená konkrétnemu súdu s cieľom dosiahnuť konkrétny výsledok, čo je v rozpore s požiadavkou vyplývajúcou z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, podľa ktorej má byť súd zriadený zákonom.

109. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody je tretia výhrada Komisie dôvodná.

4. Štvrtá výhrada týkajúca sa nedodržania procesných práv sudcov

110. Komisia po prvé tvrdí, že článok 112b zákona o organizácii všeobecných súdov porušuje právo na preskúmanie veci v primeranej lehote, keďže dáva ministrovi spravodlivosti možnosť časovo neobmedzene udržiavať v platnosti obvinenia proti sudcom všeobecných súdov prostredníctvom vymenovania disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti a po druhé uvádza, že článok 113a a článok 115a ods. 3 tohto zákona porušujú právo na obhajobu, ktoré vychádza z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, keďže stanovujú, že postup vzťahujúci sa na ustanovenie obhajcu *ex officio* neprerušuje konanie, ktoré môže prebiehať v neprítomnosti sudcu alebo jeho obhajcu. Komisia svoju výhradu založila na znení uvedených ustanovení a na judikatúre týkajúcej sa článku 6 EDLP.

111. Poľská republika tvrdí, že k nijakému takému porušeniu nedošlo, vzhľadom na záruky, ktoré sudcom vyplývajú z poľského práva.

112. Je potrebné pripomenúť bod 68 vyššie, v ktorom sa uvádza, že pravidlá upravujúce disciplinárny režim sudcov vrátane tých, ktoré „predpokladajú zásah nezávislého orgánu v súlade s postupom, ktorý v plnom rozsahu zaručuje práva zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty, najmä práva na obhajobu“, patria medzi základné záruky nezávislosti súdnictva v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. Z toho vyplýva, že štandardy článkov 47 a 48 Charty sa uplatňujú na disciplinárne konania namierené proti sudcom na základe tohto ustanovenia.⁷²

113. Uvedené sa odráža v usmerneniach o nezávislosti súdnictva vytvorených medzinárodnými organizáciami, podľa ktorých by v takýchto konaniach mali rozhodovať nezávislé orgány v rámci postupu poskytujúceho záruky spravodlivého procesu a práva na obhajobu v plnom rozsahu.⁷³

114. Konkrétne článok 47 druhý odsek Charty zaručuje právo na spravodlivý proces, ktoré sa skladá z viacerých zložiek, pričom ide najmä o právo na preskúmanie veci v primeranej lehote, právo na obhajobu, zásadu rovnosti zbraní, právo poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.⁷⁴ Dodržiavanie práva na obhajobu kohokoľvek, kto bol obvinený, zaručuje aj článok 48 ods. 2 Charty. Podľa vysvetliviek k Charte zodpovedá jej článok 47 druhý odsek článku 6 ods. 1 EDLP a článok 48 ods. 2 Charty je rovnaký ako článok 6 ods. 3 EDLP, takže tieto články Charty sa musia vykladať tak, aby sa neznížila úroveň zaručená článkom 6 EDLP, tak ako ho vykladá ESLP.⁷⁵

115. Podľa judikatúry Súdneho dvora⁷⁶ musí byť požiadavka primeranej lehoty preskúmaná z hľadiska všetkých relevantných okolností veci, ako sú význam veci pre dotknutú osobu, jej zložitosť a konanie príslušných orgánov, ako aj účastníkov konania, pričom v trestnom práve sa musí táto požiadavka rešpektovať nielen počas súdneho konania, ale aj počas prípravného konania, a to od okamihu, keď bolo voči dotknutej osobe vznesené obvinenie. Aj otázka, či došlo k porušeniu práv na obhajobu sa musí preskúmať v súvislosti s osobitnými okolnosťami veci, vrátane povahy dotknutého aktu, kontextu, v ktorom bol prijatý, a právnych noriem, ktoré danú oblasť upravujú.⁷⁷ V tejto súvislosti právo na obranu obsahuje najmä zásady kontradiktórnosti a *audiatur et altera pars* (tiež uvádzaná ako *audi alteram partem*), ktoré v podstate majú zabezpečiť, aby sa účastníci konania mohli oboznamovať so skutkovými a právnymi okolnosťami, ktoré sú určujúce pre výsledok konania, a aby sa k nim mohli kontradiktórne vyjadriť,⁷⁸ kým zásada rovnosti zbraní zaručuje každému účastníkovi konania primeranú možnosť uviesť svoje tvrdenia za podmienok, ktoré ho zjavne neznevýhodňujú vo vzťahu k protistrane.⁷⁹

116. Aj ESLP vo svojej judikatúre⁸⁰ uznal požiadavku primeranej lehoty, zásadu kontradiktórnosti a zásadu rovnosti zbraní ako kľúčové prvky spravodlivého súdneho konania chráneného v zmysle občianskej a trestnej časti článku 6 ods. 1 EDLP. V tejto súvislosti ESLP skúmal primeranosť dĺžky konania z hľadiska osobitných okolností veci, pričom vychádzal z jej zložitosti, konania sťažovateľa

⁷² Pozri body 67 až 72 vyššie. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19, EU:C:2020:746, bod 265).

⁷³ Pozri napríklad Európsku chartu citovanú v poznámke pod čiarou 43, bod 5.1; stanovisko CCJE č. 3 (2002), citované v poznámke pod čiarou 45, body 69, 71 a 77; Základné zásady OSN, citované v poznámke pod čiarou 43, body 17, 19 a 20.

⁷⁴ Pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 6. novembra 2012, Otis a i. (C-199/11, EU:C:2012:684, bod 48).

⁷⁵ Pozri rozsudok z 29. júla 2019, Gambino a Hyka (C-38/18, EU:C:2019:628, bod 39).

⁷⁶ Pozri rozsudok z 5. júna 2018, Kolev a i. (C-612/15, EU:C:2018:392, body 71 a 72).

⁷⁷ Pozri rozsudok zo 16. mája 2017, Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, bod 97).

⁷⁸ Pozri rozsudky z 21. februára 2013, Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, body 29 a 30), a zo 4. júna 2013, ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363, bod 55).

⁷⁹ Pozri rozsudok zo 16. októbra 2019, Glencore Agriculture Hungary (C-189/18, EU:C:2019:861, bod 61).

⁸⁰ Pokiaľ ide o návrh na začatie disciplinárneho konania proti sudcom, pozri rozsudok ESLP, 5. februára 2009, Olujić v. Chorvátsko (CE:ECHR:2009:0205)UD002233005, body 77 až 91) (konštatovanie porušenia požiadavky primeranej lehoty a rovnosti zbraní).

a príslušných orgánov a tiež zo záujmov sťažovateľa, o ktoré vo veci ide.⁸¹ Lehota vo všeobecnosti začína plynúť, keď sa konanie v občianskych veciach začne,⁸² alebo keď je osoba obvinená alebo v každom prípade „významne ovplyvnená“ opatreniami prijatými v rámci trestného konania,⁸³ pričom uvedená lehota sa vzťahuje na celé príslušné konanie⁸⁴ a odstraňuje tak neistotu v súvislosti s právnym postavením dotknutej osoby.⁸⁵ V trestných veciach navyše článok 6 ods. 3 EDLP zahŕňa aj osobitné záruky, ktoré sú konkrétnymi aspektami práva na obhajobu chráneného v článku 6 ods. 1 EDLP.⁸⁶ Medzi tieto záruky patrí právo na prístup k obhajobe v zmysle článku 6 ods. 3 písm. c) EDLP, ktoré zaručuje, že konanie proti obvinenému nebude prebiehať bez primeraného zastupovania v každej jeho etape a môže sa podľa okolností uplatniť aj počas konania pred podaním žaloby.⁸⁷

117. Rovnako je potrebné poukázať na to, že v judikatúre týkajúcej sa článku 6 EDLP⁸⁸ poukázal ESLP na zvyšujúci sa význam, ktorý medzinárodné súdy a iné orgány pripisujú procesnej spravodlivosti vo veciach týkajúcich sa prepustenia alebo odvolania sudcov. V tejto súvislosti ESLP zdôraznil, že aj keď disciplinárne tresty nespádajú do pôsobnosti trestnej časti článku 6 EDLP, majú vážne dôsledky pre život a profesionálny postup sudcov. Z toho vyplýva, že vykonané súdne preskúmanie musí byť primerané vo vzťahu k predmetu sporu a to platí ešte viac v súvislosti s disciplinárnym konaním proti sudcom, ktorí musia mať rešpekt potrebný na to, aby mohli vykonávať svoju prácu. Ak členský štát začne takého disciplinárne konanie, je ohrozená dôvera verejnosti vo fungovanie a nezávislosť súdnictva; v demokratickom štáte je uvedená dôvera zárukou samotnej existencie právneho štátu.⁸⁹

118. V prejednávanej veci Komisia dostatočne preukázala, že sporné ustanovenia porušujú právo na preskúmanie vecí v primeranej lehote a právo na obhajobu, teda požiadavky účinnej súdnej ochrany v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

119. Pokiaľ ide o prvú časť štvrtej výhrady, Komisia tvrdí, že článok 112b zákona o organizácii všeobecných súdov porušuje požiadavku primeranej lehoty, pretože ministrom spravodlivosti dáva možnosť vymenovať svojho *ad hoc* disciplinárneho zástupcu, ktorý vedie konkrétny disciplinárny postup proti sudcovi, a to aj v prípade konaní, ktoré už boli uzavreté právoplatným rozhodnutím, ako to vyplýva z článku 112b ods. 5 tohto zákona. V rozpore s tvrdením Poľskej republiky je zjavné, že táto výhrada je založená na znení tohto ustanovenia, a nie na jeho uplatnení, takže judikatúra Súdneho dvora⁹⁰ týkajúca sa dôkazov na podporu údajnej vnútroštátnej praxe sa neuplatňuje.

⁸¹ Pozri rozsudok ESLP, 25. júna 2019, Virgiliu Tănase v. Rumunsko (CE:ECHR:2019:0625JUD004172013, bod 209).

⁸² Pozri rozsudok ESLP, 19. januára 2010, Rangdell v. Fínsko (CE:ECHR:2010:0119JUD002317208, bod 36). Táto lehota však môže zahŕňať aj povinné predbežné úkony v rámci konania: pozri rozsudok ESLP, 28. júna 1978, Konig v. Nemecko (CE:ECHR:1978:0628JUD000623273, bod 98).

⁸³ Pozri rozsudok ESLP, 27. júla 2006, Mamič v. Slovinsko (č. 2) (CE:ECHR:2006:0727JUD007577801, body 23 a 24).

⁸⁴ Pozri rozsudok ESLP, 28. júna 1978, Konig v. Nemecko (CE:ECHR:1978:0628JUD000623273, bod 98).

⁸⁵ Pozri v tejto súvislosti van DIJK, P. a i. (eds): *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*. Fifth edition, Intersentia, 2018, s. 588 – 592.

⁸⁶ Pozri rozsudok ESLP, 2. novembra 2010, Sakhnovskij v. Rusko (CE:ECHR:2010:1102JUD002127203, bod 94).

⁸⁷ Pozri rozsudok ESLP, 13. septembra 2016, Ibrahim a i. v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:2016:0913JUD005054108, bod 253).

⁸⁸ Pozri rozsudky ESLP, 23. júna 2016, Baka v. Maďarsko (CE:ECHR:2016:0623JUD002026112, bod 121), a 23. mája 2017, Paluda v. Slovensko (CE:ECHR:2017:0523JUD003339212, bod 45).

⁸⁹ Pozri rozsudok ESLP, 6. novembra 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalsko (CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, bod 196).

⁹⁰ Pozri rozsudok zo 17. decembra 2020, Komisia/Maďarsko (Prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu) (C-808/18, EU:C:2020:1029, bod 113).

120. Existuje zhoda v tom, že článok 112b zákona o organizácii všeobecných súdov umožňuje ministrom spravodlivosti vymenovať svojho disciplinárneho zástupcu v akejkoľvek disciplinárnej veci týkajúcej sa sudcu všeobecného súdu, pričom uvedený zástupca je novou inštitúciou založenou v zmysle uvedeného ustanovenia. Podľa článku 112b ods. 3 tohto zákona môže disciplinárny zástupca začať konanie alebo vstúpiť do prebiehajúceho konania, pričom v zmysle článku 112b ods. 4 uvedeného zákona sa vymenovanie tohto zástupcu považuje za podanie návrhu na začatie vyšetrovania alebo disciplinárneho konania. Navyše aj keď podľa článku 112b ods. 5 rovnakého zákona funkcia disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti zaniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o odmietnutí začať disciplinárne konanie, o zastavení takého konania alebo o jeho ukončení, zánik funkcie disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti nebráni tomu, aby ho tento minister v rovnakej veci znova vymenoval. Je potrebné poukázať na to, že výslovné znenie tohto ustanovenia napriek zásade *ne bis in idem* a zásade právnej sily rozhodnutej veci v poľskom práve umožňuje, aby bolo konanie v rovnakej veci týkajúce sa rovnakého sudcu znova začaté po tom, čo bolo predtým ukončené právoplatným rozhodnutím. Toto ustanovenie preto prináša riziko, že sudca všeobecného súdu sa môže naďalej nachádzať v neistote, z čoho vyplýva, že jeho právo na právoplatné rozhodnutie v konaní prijaté v primeranej lehote nemusí byť zaručené.

121. Na rozdiel od tvrdenia Poľskej republiky a ako uvádza Komisia, nedostatok primeraných záruk proti možnosti predĺženia alebo obnovy konania v zmysle uvedeného ustanovenia nie je vyvážený konkrétnymi lehotami týkajúcimi sa istých etáp konania, pretože sa zdá, že v súvislosti so vznesením disciplinárnych obvinení proti sudcom neexistuje nijaká lehota. Tvrdenie Poľskej republiky, že článok 112b ods. 5 zákona o organizácii všeobecných súdov sa uplatňuje len na konanie, v ktorom ešte nebolo prijaté právoplatné rozhodnutie a v ktorom už disciplinárny zástupca ministra spravodlivosti nemôže vykonávať svoje povinnosti z iných dôvodov, podľa mňa nie je presvedčivé, keďže takúto situáciu upravuje článok 112b ods. 2 tohto zákona.

122. Je potrebné dodať, že riziko predlžovania alebo obnovy konania prostredníctvom vymenovania disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti v zmysle článku 112b zákona o organizácii všeobecných súdov sa môže ešte zväčšiť vzhľadom na širší kontext nového disciplinárneho režimu. Konkrétne je zjavné, že toto ustanovenie zvyšuje mieru kontroly ministra spravodlivosti vo vzťahu k vyšetrovacím a disciplinárnym konaniam proti sudcom všeobecných súdov, pretože mu umožňuje vymenovať svojho vlastného konkrétneho zástupcu do konaní týkajúcich sa konkrétnych sudcov. To vyvoláva legitímne pochybnosti o tom, či možno zaručiť primeranú lehotu, v rámci ktorej sa v disciplinárnom konaní proti sudcovi prijme právoplatné rozhodnutie.

123. Pokiaľ ide o druhú časť štvrtej výhrady, z článku 113a zákona o organizácii všeobecných súdov vyplýva, že činnosti súvisiace s vymenovaním obhajcu *ex officio* zastupujúceho obvineného sudcu a spôsob, akým tento obhajca vedie obhajobu, nemajú na disciplinárne konanie odkladný účinok. Toto ustanovenie umožňuje rozhodnúť procesnoprávne alebo hmotnoprávne otázky, ktoré sú pre výsledok konania relevantné, pred vymenovaním obhajcu *ex officio* alebo predtým, ako má tento obhajca možnosť pripraviť obhajobu, z čoho vyplýva obmedzenie práva na prístup k obhajobe, a tiež zásady kontradiktórnosti. Toto ustanovenie by sa preto malo považovať za obmedzenie práva na obhajobu v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkami 47 a 48 Charty.

124. Podobne podľa článku 115a ods. 3 zákona o organizácii všeobecných súdov môže disciplinárny súd pokračovať v konaní aj v prípade odôvodnenej neprítomnosti obvineného sudcu alebo jeho obhajcu, okrem prípadu, že by to bolo v rozpore s vedením disciplinárneho

konania. Z toho vyplýva, že môže nastať situácia, v ktorej disciplinárny súd vypočuje len tvrdenia disciplinárneho zástupcu, aj keď je neprítomnosť sudcu alebo jeho obhajcu odôvodnená. Sudca síce môže predložiť dôkazy alebo písomné vysvetlenia v predchádzajúcich etapách konania, to však podľa mňa nevyvažuje jeho neprítomnosť alebo neprítomnosť jeho obhajcu v konaní pred disciplinárnym súdom. Toto ustanovenie tiež významným spôsobom obmedzuje právo na obhajobu a zásadu rovnosti zbraní, čo je v rozpore s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ v spojení s článkami 47 a 48 Charty. Je to tak, najmä ak sa zohľadní širší kontext disciplinárneho režimu. Konkrétne, ako som uviedol v bode 108 vyššie, minister spravodlivosti vymenúva sudcov disciplinárnych súdov, ktorí vykladajú a uplatňujú toto ustanovenie vrátane výnimky týkajúcej sa záujmu konania, pričom odvolacím orgánom je disciplinárny senát, ktorého nezávislosť je predmetom pochybností, ako bolo uvedené v rámci analýzy druhej výhrady.

125. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody je štvrtá výhrada Komisie dôvodná.

C. Výhrada týkajúca sa porušenia článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ

126. Komisia tvrdí, že článok 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov a článok 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde umožňujú obmedzenie práva vnútroštátnych súdov podať návrh na začatie prejudiciálneho konania možným začatím disciplinárneho konania, a tým porušujú článok 267 druhý a tretí odsek ZFEÚ, najmä vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora a uplatňovanie prvého z dvoch uvedených vnútroštátnych ustanovení.

127. Poľská republika uviedla, že nedošlo k nijakému porušeniu, pretože proti sudcom sa nezačalo nijaké konanie z dôvodu, že podali návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom neexistuje ani nijaký „odradzujúci účinok“.

128. Je potrebné pripomenúť, že článok 267 druhý a tretí odsek ZFEÚ poskytuje vnútroštátnym súdom možnosť a v prípade potreby im ukladá povinnosť podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, keď konštatujú, že vec, o ktorej rozhodujú, nastoľuje otázky týkajúce sa výkladu alebo platnosti ustanovení práva Únie potrebných na rozhodnutie v predmetnej veci.⁹¹ Ako Súdny dvor uviedol v rozsudku vo veci Miasto Łowicz⁹², vnútroštátne ustanovenia, ktoré vystavujú vnútroštátnych sudcov disciplinárnym konaniam z dôvodu, že predložili Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania, nemožno pripustiť. Samotná vyhládka, že proti nim môžu byť prípadne začaté disciplinárne konania z dôvodu, že predložili takýto návrh, totiž môže ohroziť účinný výkon diskrečnej právomoci a funkcií, ktoré im boli zverené na základe článku 267 ZFEÚ. Skutočnosť, že títo sudcovia nie sú vystavení disciplinárnym konaniam alebo opatreniam za využitie možnosti obrátiť sa na Súdny dvor, predstavuje zásadnú záruku nezávislosti súdnictva a fungovania prejudiciálneho konania.

129. Je potrebné poukázať na to, že z rozsudku z 2. marca 2021, A.B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – prostriedky nápravy)⁹³, vyplýva, že samotný Súdny dvor uznal, že poľské orgány znásobili iniciatívy smerujúce k obmedzeniu podávania návrhov na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, ktoré sa týkajú otázky nezávislosti súdnictva v Poľsku, a k spochybneniu rozhodnutí poľských súdov, ktoré podali takéto návrhy.

⁹¹ Pozri rozsudky zo 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, bod 88), a z 2. marca 2021, A.B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – prostriedky nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, body 91 a 92).

⁹² Pozri rozsudok Miasto Łowicz (body 58 a 59). Pozri tiež rozsudok z 5. júla 2016, Ogňanov (C-614/14, EU:C:2016:514, bod 25), a uznesenie z 12. februára 2019, RH (C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, bod 47).

⁹³ C-824/18, EU:C:2021:153, bod 100.

130. V prejednávanej veci Komisia dostatočne preukázala, že sporné ustanovenia porušujú článok 267 druhý a tretí odsek ZFEÚ, pretože neposkytujú dostatočné záruky, ktoré by sudcov chránili pred možným začatím disciplinárneho konania z dôvodu podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

131. Ako vyplýva z analýzy v bodoch 79 až 85 vyššie, sporné ustanovenia síce samostatne nemusia porušovať článok 267 ZFEÚ, existujú však opodstatnené dôvody domnievať sa, že s ohľadom na ich širší kontext a uplatňovanie v praxi ich možno vykladať v tom zmysle, že proti vnútroštátnym sudcom možno uplatniť disciplinárne konanie alebo opatrenia za to, že podali návrh na začatie prejudiciálneho konania. Príklady, ktoré Komisia uviedla v bode 41 vyššie, poukazujú v rozpore s tvrdeniami Poľskej republiky na to, že proti sudcom sa začalo vyšetrovanie alebo disciplinárne konanie v súvislosti s ich rozhodnutím obrátiť sa na Súdny dvor. Konkrétne boli traja sudcovia predmetom vyšetrovania z dôvodu podozrenia z možného „prekročenia rozhodovacej právomoci“ vzhľadom na podanie návrhov na začatie prejudiciálneho konania,⁹⁴ pričom štvrtý prípad sa týkal disciplinárneho konania proti sudcovi, ktorý okrem iného údajne protiprávne položil prejudiciálne otázky týkajúce sa nezávislosti súdnictva. Tvrdenia, že tieto vyšetrovania boli ukončené, že sa zjavne vedú len výnimočne, alebo že dotknuté vyšetrovania a disciplinárne konania sa týkali iných previnení, ako je zjavné a hrubé porušenie právnych predpisov, nepokladám za presvedčivé.

132. V prejednávanej veci je rozhodujúce, a potvrdzuje to aj rozsudok Miesto Łowicz, že vnútroštátne opatrenia, ktoré akýmkoľvek spôsobom bránia vnútroštátnym súdom využiť svoju možnosť alebo povinnosť podať návrh na začatie prejudiciálneho konania alebo v tom vnútroštátne súdy obmedzujú, porušujú článok 267 ZFEÚ. Skutočnosť, že sporné ustanovenia umožňujú začať disciplinárne konanie proti vnútroštátnym sudcom v súvislosti s ich rozhodnutím podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania nielen narušuje fungovanie prejudiciálneho konania, ale veľmi pravdepodobne aj ovplyvňuje budúce rozhodnutia iných vnútroštátnych sudcov o tom, či sa obrátiť na Súdny dvor, z čoho vyplýva „odradzujúci účinok“. Domnievam sa, že samotná vyhliadka, že proti vnútroštátnemu sudcovi sa môže viesť disciplinárne konanie alebo uplatniť disciplinárne opatrenie, je ranou zasahujúcou podstatu konania podľa článku 267 ZFEÚ, a teda základy, na ktorých je samotná Únia vybudovaná.

133. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody je piata výhrada Komisie dôvodná.

VII. O trovách

134. Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora uloží Súdny dvor účastníkovi konania, ktorý vo veci nemal úspech, povinnosť nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa článku 140 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku členské štáty, ktoré do konania vstúpili ako vedľajší účastníci, znášajú svoje vlastné trovy konania. Z toho vyplýva, že keďže Komisia navrhla zaviazať Poľskú republiku na náhradu trov konania a Poľská republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania. Belgické kráľovstvo, Dánske kráľovstvo, Fínska republika, Holandské kráľovstvo a Švédske kráľovstvo by mali znášať svoje vlastné trovy konania.

⁹⁴ Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – prostriedky nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 101).

VIII. Návrh

135. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor:

1. určil, že Poľská republika si tým, že umožňuje, aby v zmysle článku 107 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov a článku 97 ods. 1 a 3 zákona o Najvyššom súde mohol byť obsah súdnych rozhodnutí kvalifikovaný ako disciplinárne previnenie; tým, že v zmysle článku 3 ods. 5, článku 27 a článku 73 ods. 1 zákona o Najvyššom súde a článku 9a zákona o KRS nezaručuje nezávislosť a nestrannosť disciplinárneho senátu; tým, že podľa článku 110 ods. 3 a článku 114 ods. 7 zákona o organizácii všeobecných súdov zveruje predsedovi disciplinárneho senátu právomoc určiť disciplinárny súd príslušný na prvom stupni vo veciach týkajúcich sa sudcov všeobecných súdov; tým, že podľa článku 112b zákona o organizácii všeobecných súdov zveruje ministrovi spravodlivosti právomoc vymenovať disciplinárneho zástupcu ministra spravodlivosti, a napokon tým, že v zmysle článku 113a uvedeného zákona úkony súvisiace s ustanovením obhajcu *ex officio* a prevzatím obhajoby týmto právnym zástupcom nemajú odkladný účinok na priebeh konania a podľa článku 115a ods. 3 tohto zákona má disciplinárny súd viesť konanie dokonca aj v prípade odôvodnenej neprítomnosti informovaného obvineného sudcu alebo jeho právneho zástupcu, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ;
2. určil, že Poľská republika si tým, že umožňuje, aby právo vnútroštátnych súdov podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania bolo obmedzené možnosťou začať disciplinárne konanie, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ;
3. uložil Poľskej republike povinnosť znášať svoje vlastné trovy konania a nahradiť trovy konania Komisie;
4. určil, že Belgické kráľovstvo, Dánske kráľovstvo, Fínska republika, Holandské kráľovstvo a Švédske kráľovstvo znášajú svoje vlastné trovy konania.